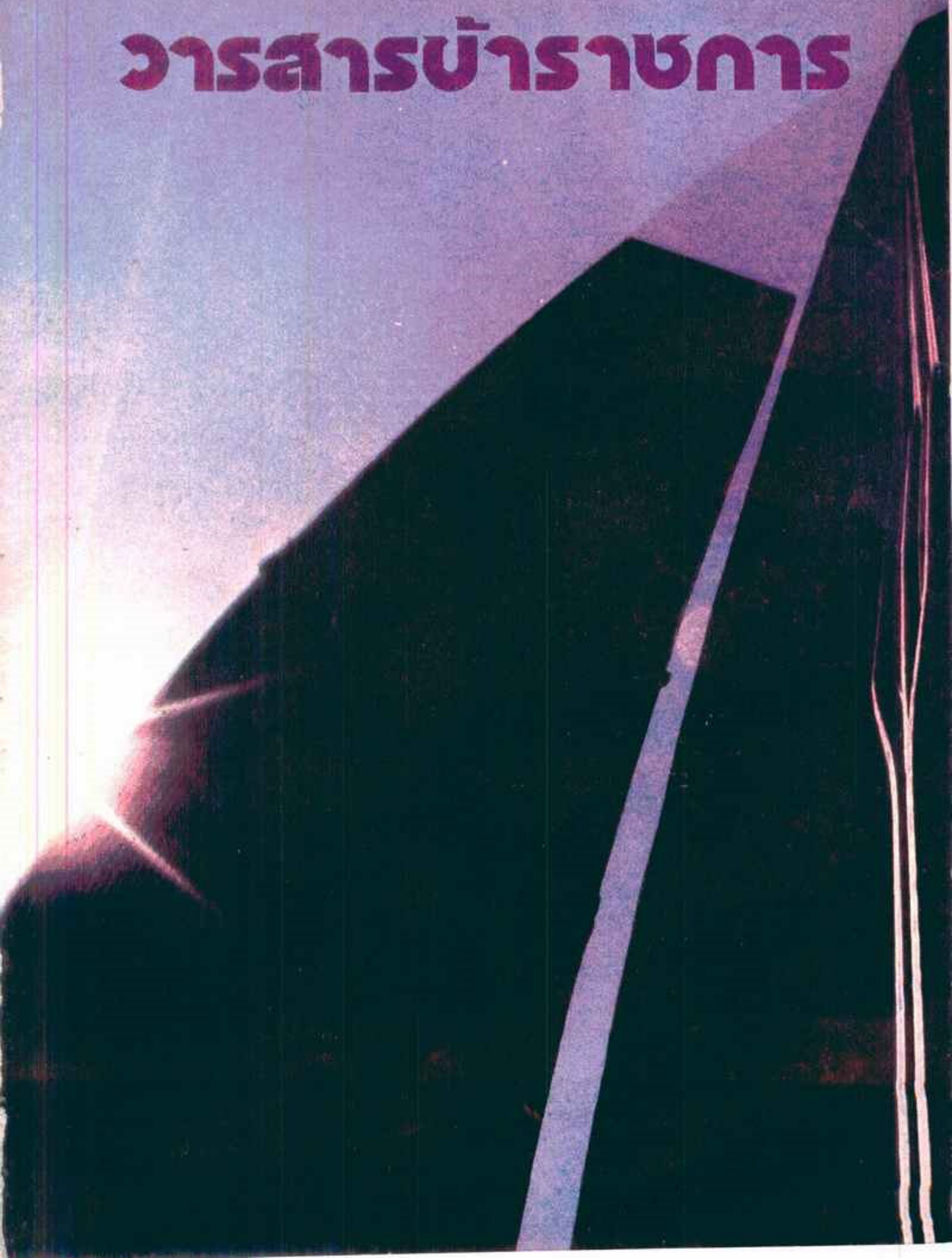

วารสารข้าราชการ

เมื่อดวงดาววันยังเดินทางไปไม่ถึงกึ่งกลางท้องฟ้า

เพื่อเปล่งแสงเรร้อนและทรงพลัง

ระหว่างต้นไม้กับหินกร

ถูกขวางกั้นด้วยไว้ตัวกลางที่บแสงแห่งอวิชา

(โดยระบบสัญลักษณ์นิยม)

ต้นไม้ นั่นคือระบบราชการซึ่งรอคอยลำแสงจางฉาย

ดวงดาววันคือตัวแทนของความหมายอันงดงาม

และเป็นแสงสว่าง

อันจักเอื้อให้ต้นไม้ นั้นเติบโต แข็งแกร่ง

และสามารถหยั่งรากลึกลงไปในพื้นที่แห่งศรัทธาของมวลชนได้

ตัวกลางที่บแสงแห่งอวิชาคือความเลวร้ายทั้งหลายทั้งปวง

ที่บดบังมิให้ต้นไม้แห่งระบบราชการได้พบกับลำแสงนั้น

นาที่ต้นไม้เป็นเงาเดือนกลาง ค้วยแสงแคคอ่อน

ปก :   กิ่งทางหินกร
ออกแบบโดย   ณรงค์ นุกถการ

วารสารข้าราชการ

ฉบับ กำหนดนโยบาย

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสนอพรวิภาคร้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเสนอพรแนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน บัญชาการ หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" นี้

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท
 สมาชิก นิตย ๕๐ บาท รวมค่าส่ง
 นครรับส่งจัดการวารสารขเรขการ
 สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก
 โทร. ๕๐๘๔๔๔ หรือ ๕๐๓๓๓๓ คือ ๓๕

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ นางอำเภอ กรุงเทพมหานคร
 นางอารีย์ อ่องเจริญ พิมพ์ที่สุโขทัย โทร. ๕๖๖๖๕๖

ที่ปรึกษา

พันเอก จินดา	๘ สงขลา
นายประวิณ	๘ นคร
นายโสโรจ	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	
ดร. อาทิตย์	อุไรรัตน์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายเสริมสุข	โกวิทวานิช
นายจรูญพงษ์	สิวาธะวิโรจน์

กองบรรณาธิการ

นายศักดิ์กรินทร์	สุวรรณโรจน์
นายวิเชษฐ์	เกตุสิงห์
นายสือ	สุทธิสมบรม
นายอศุขชัยศักดิ์	ศิริจินดา
นายอิทธิชัย	จันทร์นุก
นายเกียรติสัมพันธ์	กมลสุวรรณ
นายอศุข	จันทร์ศักดิ์
นายฉรรค์	นฤมล

ผู้จัดการ

เรือดเอก ศจร	ตันติเจียม
--------------	------------

ผู้ช่วยผู้จัดการ

นายสมพงษ์	ศรีวัฒน์
ม.ร.ว. ชยธวัช	ศรีธวัช
นายจรูญพงษ์	สิวาธะวิโรจน์

บทบรรณาธิการ

เดือนตุลาคมที่ผ่านมา เป็นเดือนของการปลดแอก
เดือนพฤศจิกายน เป็นเดือนของการกวาดล้าง กวาดล้างทุกสิ่ง
อย่างที่เราเชื่อว่ามีดี ทั้งวัตถุ สถาบัน หน่วยงานและที่สำคัญที่สุดคือจิตใจ ชาวคอร์ปชั่นผุดขึ้นมาราวดอกเห็ด ใครคือใครที่
คุณาศาคคี ควรแก่การเคารพกราบไหว้ กลับกลายเป็น
ไปไร้ระบบราชการที่ทหาร ตำรวจ และพลเรือน ซึ่งตั้งลง
สู่จุดเสื่อมโทรมต่ำสุด ควรถึงเวลาเสียทีที่จะได้รับการช่วย
เหลือทั้งจุดและพยุงให้ผ่านพ้นพ้นขีดของความอยู่รอดขึ้นไปได้

คงจะสิ้นสุดกันเสียที สำหรับการทำงานที่ต้องอาศัยเล่ห์
เหลี่ยม การเสแสร้ง และความไม่จริงใจทั้งหลาย ตลอดจน
ระบบการทำงานที่เสื่อมสอน ให้ข้าราชการ โทกหกและทุจริต เพื่อ
ความอยู่รอด แต่ควรจะเป็นโอกาสให้ความมีเหตุผล การใช้
สติปัญญา และความสามารถอย่างตรงไปตรงมาเพื่อประโยชน์
ของส่วนรวมอย่างแท้จริง

หมดเวลาแล้ว สำหรับ ระบบอาวุโส และความเฉื่อยชา
ตลอดจนความฉลาดที่จะรับผิดชอบ ราชการคงไม่มีที่เหลือไว้

ให้ “คนโกงที่ขยัน” อีกต่อไป ราชการโดยเฉพาะพลเรือนจะเป็น
ระบบที่มีประสิทธิภาพที่สุด สมกับเป็น “ราชการ” โดยไม่ให้
ใครคุกเขี่ยคชยามได้อย่างที่เคย ต่างฝ่ายต่างจะปฏิบัติหน้าที่
ของตนอย่างเข้มแข็ง ไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน พลเรือนจะไม่
ก้าวก่ายในกิจการของทหารเช่นเดียวกัน ทหารก็จะไม่เข้ามาก้าว
ก่ายในกิจการและตำแหน่งหน้าที่การงานของพลเรือน ซึ่งโดย
ส่วนใหญ่อยู่เหนืออวิสัยสามารถของผู้ที่ ได้รับการฝึกฝนอบรมให้
เคยชินกับการ “บังคับ” และ “บัญชา” และการ “ถูก
บังคับ” และ “ถูกบัญชา” จะปฏิบัติงานของราชการพลเรือน
ซึ่งต้องการสติปัญญา ความสามารถ ความคิดริเริ่มและความ
รับผิดชอบใหม่ประสิทธิภาพได้

ใครที่เกรงว่าสภาพการทำงานของราชการพลเรือนยุคใหม่
จะไม่เหมาะกับบุคลิกลักษณะและความรู้สึกนึกคิดของคน ก็จง
หลีกทางให้ผู้อื่นที่เหมาะสมกว่า มีฉะนั้น ก็จงชวนช่วยปรับ
ปรุงตนเอง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บทบาทของข้าราชการในการกำหนดนโยบาย

หลายคนลงความเห็นว่ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ราชการไม่ได้รับความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงเท่าที่ควร ก็เนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่กำเริบระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ จึงควรแก้ไขโดยการแยกข้าราชการทั้งสองฝ่ายออกจากกันอย่างเด็ดขาด ผู้ที่จะเป็นข้าราชการการเมืองจะต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ และในทางกลับกันผู้ที่จะมีฐานะเป็นข้าราชการประจำจะต้องไม่มีฐานะเป็นข้าราชการการเมืองพร้อมกันด้วย หากทำได้เช่นนั้นเชื่อกันว่าจะแก้ปัญหาที่มีอยู่ได้

การบริหารงานในระบอบประชาธิปไตย

ความเข้าใจดังกล่าวน่าจะมาจากสมมติฐานของการบริหารราชการตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยบุคคล ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งได้แก่ผู้กำหนดนโยบายการบริหารงาน กับอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการตามนโยบาย สำหรับฝ่ายที่กำหนดนโยบายนั้นจะต้องทราบความต้องการของส่วนรวม เพื่อให้นโยบายที่กำหนดขึ้นสอดคล้อง

คลึงกับความต้องการดังกล่าว จึงควรต้องให้ส่วนรวมนัดจัดว่าเป็นผู้ที่ควรได้รับความไว้วางใจให้กำหนดนโยบายแทนได้หรือไม่ ดังนั้น ทราบใดที่ผู้กำหนดนโยบายยังสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวมได้ ก็ยังอาจทำหน้าที่ดังกล่าวต่อไป แต่เมื่อใดไม่สามารถสนองความต้องการส่วนรวม หรือไม่ทราบว่าส่วนรวมต้องการอะไร ก็อาจต้องให้ผู้อื่นมารับภาระหน้าที่แทน การเข้าและออกไปของบุคคลชุดหนึ่งขึ้นอยู่กับวิถีทางการเมือง จึงอาจเรียกฝ่ายนี้ว่า ข้าราชการการเมือง ซึ่งหมายถึงคณะรัฐมนตรีเป็นสำคัญ ส่วนผู้ปฏิบัติการเป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดผลดีตามเป้าหมายโดยมีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะพึงกระทำได้ บุคคลฝ่ายนี้จึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในงานสาขาต่าง ๆ อย่างมาก ต้องการความต่อเนื่องในการทำงานเพื่อให้เกิดความชำนาญงานและบังเกิดผลดีต่อส่วนรวม ดังนั้นจึงควรได้รับความสนับสนุนให้มีความมั่นคงในการงาน และเนื่องจากบุคคลฝ่ายนี้เป็นฝ่ายปฏิบัติการตามนโยบาย ไม่ว่าจะนโยบายจะ

เปลี่ยนแปลงไปเช่นใด จะต้องปฏิบัติการให้บังเกิดผลดีที่สุดโดยตลอด จึงไม่ควรมีความโน้มเอียงที่จะเป็นพวกหนึ่งพวกใด จะต้องทำตัวเป็นกลางตลอดเวลา และไม่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีทางการเมือง กฎเกณฑ์ที่นำมาใช้กับบุคคลกลุ่มนี้เกี่ยวกับการเข้า การออก และความก้าวหน้าในงานจึงควรยึดถือแนวทางของระบบคุณธรรม จึงอาจเรียกฝ่ายนี้ว่า ข้าราชการประจำ

ในลักษณะดังกล่าว ข้าราชการประจำจะแยกจากข้าราชการการเมืองเด็ดขาดและมีความสัมพันธ์ในฐานะเป็นเครื่องมือที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามความประสงค์ของฝ่ายการเมืองเท่านั้น และความประสงค์นี้จะต้องจำกัดอยู่ภายในกรอบของ "นโยบาย" ฝ่ายการเมืองจะต้องยอมรับ เคารพ และไม่ก้าวข้ามในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายประจำ แต่ในขณะที่เดียวกันฝ่ายการเมืองจะต้องอยู่ในฐานะที่เข้มแข็งพอที่จะควบคุมฝ่ายประจำให้ปฏิบัติงานอยู่ในขอบเขตอำนาจของตนตามกฎเกณฑ์ระบอบประชาธิปไตย ฝ่าย

ข้าราชการประจำก็ต้องเรียนรู้ที่จะไม่ก้าวข้ามเข้าไปในกิจการฝ่ายการเมือง

หรืออีกนัยหนึ่ง ข้าราชการประจำจะต้องเลิกมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย หรือแสวงหาผลประโยชน์และอำนาจด้วยวิถีทางการเมือง และในทางกลับกันฝ่ายการเมืองก็ต้องหัดเรียนรู้ที่จะต้องใช้อำนาจและใช้อำนาจแก่ฝ่ายประจำด้วยวิถีทางการเมือง

การปฏิบัติงานของข้าราชการประจำตามระบอบประชาธิปไตยจะต้องรักษาความยุติธรรม และหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่จะให้ประชาชนคนใดหรือกลุ่มใดได้รับอภิสิทธิ์ ข้าราชการประจำจะต้องไม่อยู่ในอาณัติของกลุ่มใด หรือผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ ในการนี้ ข้าราชการประจำต้องถือเป็นความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะคิดต่อรับฟังและปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั่วไป การคิดต่อรับทราบความต้องการของส่วนรวมนี้อาจทำได้โดยเปิดเผยจากตัวแทนของกลุ่มประชาชน สมาคม หรือองค์การต่าง ๆ

การบริหารงานจะราบรื่นและได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับว่า ข้าราชการประจำมีความเคารพในสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งปกป้องรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเพียงใด นอกจากนั้นยังต้องเคารพในสิทธิของผู้ซึ่งประชาชนได้มอบหมายให้เป็นตัวแทนในการกำหนดว่าสิ่งใดคือผลประโยชน์ของส่วนรวมด้วย ความเคารพและการยอมรับดังกล่าวนี้จะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขจำเป็นข้อหนึ่งที่จะให้การบริหารตามระบอบประชาธิปไตยดำรงอยู่ได้ และแตกต่างจากระบบอื่น ดังนั้นข้าราชการประจำจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะต้องรักษาความเป็นกลางและรับใช้ระบบการเมืองใด ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน ด้วยความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีวินัย มีเหตุผล และจะต้องละเว้นการใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ หรือเพื่อให้ได้ประโยชน์อันมิควรได้

เงื่อนไขสำคัญที่สุดสำหรับการบริหารงานตามระบอบประชาธิปไตยก็คือ ทั้งฝ่ายข้าราชการการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำจะต้องอยู่ในฐานะที่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเต็มใจที่จะจำกัดตนเอง

อยู่ในบทบาทดังกล่าว และยังคงอยู่ในฐานะที่จะควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งให้เคารพในหลักการที่กำหนดไว้ด้วย หากฝ่ายใดละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าว หรือไม่อาจควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งให้เคารพในหลักการที่กำหนดไว้ด้วย หากฝ่ายใดละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าว หรือไม่อาจควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แล้วการบริหารงานในรูปที่พึงประสงค์ตามระบอบประชาธิปไตยย่อมจะสัมฤทธิ์ผลได้ยาก

ข้าราชการประจำกับการเมือง

อย่างไรก็ดี ย่อมเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า สภาพการณ์ของระบอบบริหารราชการ และความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองของเราในปัจจุบัน มิได้มีลักษณะใกล้เคียงภาพพจน์ดังได้กล่าวมาแล้ว ทำให้พิจารณาได้ว่า ในประการแรกที่สุด เราได้ระบุไว้แล้วว่าสถานการณ์การบริหารเช่นนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งคงต้องเป็นในรูปสมบูรณ์แบบ และประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบที่มีลักษณะรูปร่างหน้าตาเช่นไรก็ยังไม่มีใครทราบ หรือเคยพบเคยเห็น หรือหากเคยเห็นบ้างก็ยังมิมีการยืนยันว่าจะเป็นที่เห็น พ้องต้องกันหรือไม่ ในประการที่สองระบอบการ

ปกครองเป็นระเบียบวิธีการจัดรูปสังคมอย่างหนึ่ง จึงย่อมต้องสะท้อนถึงสภาพต่าง ๆ ของสังคมแต่ละแห่ง ซึ่งแน่นอนที่สุดย่อมจะต้องแตกต่างกันออกไป ดังนั้น “ประชาธิปไตย” ของแห่งหนึ่ง เวลาหนึ่ง คงจะมีได้หมายความว่าอย่างเดียวกับ “ประชาธิปไตย” ของอีกแห่งหนึ่ง และอีกเวลาหนึ่งเป็นแน่ เมื่อเป็นเช่นนั้น เราแน่ใจได้อย่างไรว่าข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำของเราควรจะทำ และจะสามารถทำหน้าที่ และมีบทบาทได้อย่างไรเช่นรูปแบบดังที่กล่าวมาแล้ว เพราะประสบการณ์ได้ยืนยันให้เราทราบว่า ไม่ว่าในประเทศที่มีสภาพทางสังคมอย่างไร และในกาลเวลาใด ยังไม่เคยมีรูปแบบการกำหนดขอบเขตของฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำดังเช่นที่คงสมมติฐานโดยสมบูรณ์เลย และโดยเฉพาะสำหรับประเทศไทยแล้วแทบจะเป็นการพูดคนละภาษาทีเดียว

มีข้อพิสูจน์ที่ประจักษ์ชัดหลายประการที่แสดงว่าอาจจะไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่จะแยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการประจำ หรือแม้แต่จะจำกัดหน้าที่บทบาทของข้าราชการประจำให้เป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่ข้าราชการการเมืองได้กำหนดขึ้นไว้แล้วเท่านั้น

ประการแรกที่สุดน่าจะยังมีความเข้าใจไขว้เขวในความหมายของ “ความเป็นกลางทางการเมือง” ที่ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของข้าราชการประจำความเป็นกลางทางการเมืองนี้ถ้าหมายความว่า ข้าราชการประจำจะต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบโดยไม่ให้ความโน้มเอียงที่จะเห็นด้วยหรือยินดีขึ้นร้ายกับนโยบายที่กำหนดขึ้น ไม่สนับสนุนหรือคัดค้านสิ่งที่ฝ่ายการเมืองต้องการและกำหนดให้ดำเนินการแล้วย่อมเท่ากับว่าเราได้กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้น ซึ่งขัดกับธรรมชาติของคนเรา โดยเฉพาะธรรมชาติซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำงานในฐานะข้าราชการ นั่นคือความรู้ความสามารถและสติปัญญาความนึกคิด การทำงานจะให้ประสิทธิภาพจะต้องอาศัยสติปัญญาและความรู้สึกนึกคิดเป็นอย่างมาก ซึ่งคงต้องหมายความรวมถึงความเห็นด้วย ยิ่งคนมีสติปัญญามากย่อมมีความเห็นมาก ดังนั้นการที่จะกะเกณฑ์ว่าข้าราชการประจำต้องเป็นกลางทางการเมือง โดยไม่ให้มีความคิดความเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายซึ่งมีผลให้เขาต้องปฏิบัติตามนั้น จึงเป็นเรื่องยากสำหรับคนมีสติปัญญาและความรับผิดชอบ

ความเป็นกลางทางการเมืองย่อมมิได้หมายความว่าไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่

เป็นพวกของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เท่านั้น แต่การเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายเหมือนกันและเท่าๆ กันก็ย่อมถือว่าเป็นกลางทางการเมืองได้เช่นเดียวกัน ข้าราชการประจำซึ่งเป็นฝ่ายต้องสร้างความสำเร็จให้แก่นโยบายย่อมต้องสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการเมืองเพื่อให้กระฉ่างชัดในเป้าหมายและนโยบาย การรับนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดผลดี จำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจตัดสินใจในเรื่องที่มีผลเป็นนโยบายให้ข้าราชการการเมืองทุกกรณีได้ และเกือบจะถือได้ว่าข้าราชการประจำไม่น้อยจะต้องตัดสินใจนโยบายด้วยอย่างหลักเล็งไม่ได้

ประการที่สอง แม้จะเชื่อกันว่าข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองจะต้องแยกจากกันเด็ดขาดซึ่งอาจหมายความว่ากฎหมายมีบทบัญญัติห้ามบุคคลใดเป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำในขณะเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติทั้งสองฝ่ายจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด ในฐานะที่ข้าราชการประจำเป็นผู้รู้เชี่ยวชาญในงานสาขาต่างๆ และได้สร้างสมความรอบรู้ในสภาพแวดล้อม

ของงาน เป็นที่รวมข้อมูลทั้งปวงอันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกในนโยบาย ย่อมมีค่าอย่างยิ่งต่อฝ่ายการเมืองที่จะรับฟังความคิดเห็นและคำปรึกษาแนะนำ นับว่าข้าราชการประจำย่อมมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายเพราะข้าราชการประจำเป็นผู้รู้และนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผล อีกทั้งเป็นผู้ใกล้ชิดที่สามารถทราบความต้องการของประชาชนผู้รับบริการได้ดีกว่า ดังนั้นหากข้าราชการประจำเป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติย่อมหมายฝ่ายการเมืองจะขาดข้อมูลและความต้องการของประชาชนที่กำหนดนโยบายให้เหมาะสมและฝ่ายประจำไม่อาจจะนำบริการให้ถึงมือประชาชนอย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่น่าพอใจได้ ในอีกที่หนึ่ง การที่ข้าราชการประจำมีข้อมูลและความเชี่ยวชาญรอบรู้ในงานนี้ช่วยป้องกันมิให้ข้าราชการการเมืองตัดสินใจนโยบายตามใจชอบและขาดเหตุผล บทบาทของข้าราชการประจำในลักษณะนี้นับว่ามีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายไม่น้อย ซึ่งถ้าใช้ไปในทางที่ถูกต้อง ข้าราชการประจำจะช่วยให้การกำหนดนโยบายมีเหตุผลและเหมาะสมยิ่งขึ้นเป็นผลให้การบริหารประเทศประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนรวมมากที่สุด แต่หากใช้ไม่ถูกต้อง ข้าราชการ

ราชการประจำอาจสร้างอิทธิพล ที่มีผลให้การกำหนดนโยบายตลอดจนการประเมินความสำคัญของโครงการต่างๆ ผิดพลาดได้

ประการที่สาม การกำหนดว่าข้าราชการประจำจะต้องอุทิศทุ่มเทและเสียสละแก่ส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว แม้แต่ความก้าวหน้าในราชการนั้น คูจะหาจุดต่อสภาพของความเป็นมนุษย์เกินไป ถ้ายอมรับความหมายของ "การเมือง" ว่าเป็น "กระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของคนหรือกลุ่มของคน" ย่อมต้องยอมรับด้วยว่า ข้าราชการประจำทำหน้าที่ทางการเมืองด้วยเหมือนกัน เพราะ การเสนอแนะตลอดจนต่อสู้หาวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่เสนอแนะ หรือให้สิ่งที่เสนอแนะนั้นได้รับกำหนดเป็นนโยบายนั้นย่อมเป็นสิ่งของตนกลุ่มของตน หรือผู้ที่มีความเห็นเช่นเดียวกันสนับสนุนว่าดีที่สุดและถูกต้องที่สุดในการณื่อดังกล่าว จะเห็นได้ว่าไม่อาจแยกหน้าที่ บทบาทหรือความเป็นข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมืองได้นัก

ประการที่สี่ ในขณะที่ฝ่ายการเมืองยังต้องพึ่งฝ่ายประจำใน ข้อมูลและพื้นฐานของการกำหนดนโยบายด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการ และการขยายขอบเขตการบริหารงาน

กว้างขวางออกไป ข้าราชการประจำมีแนวโน้มแบ่งตัวเองออกตามลักษณะงานและความเชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ความเจริญและขอบเขตของงานยิ่งขยายออกไปเท่าใด แนวโน้มที่ข้าราชการประจำจะแบ่งแยกตัวเอง สร้างโลกของกลุ่มวิชาชีพของตนขึ้นเฉพาะมีมากขึ้น แต่ละกลุ่มอาชีพเหล่านี้จะพยายามสร้างความสำคัญจนกระทั่งความรอบรู้และทัศนคติของสมาชิกแต่ละกลุ่มจำกัดอยู่แต่ในโลกของตนเอง และในที่สุดกลุ่มต่างๆ หลีกเลียงการขัดแย้งต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของกลุ่มตนไปไม่พิน ทำให้ข้าราชการประจำไม่อาจให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาแก่ฝ่ายการเมืองที่จะกำหนดนโยบายได้อย่างรอบคอบและกว้างขวาง หากแต่เป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะที่แตกแยก แยกและจำกัดอยู่ในกรอบของทัศนะของกลุ่มอาชีพที่อ้างว่าเชี่ยวชาญการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งต้องกำหนดในรูปนโยบาย จึงมักประสบความล้มเหลวเนื่องจากฝ่ายการเมืองได้รับข้อมูลและข้อเสนอแนะที่อยู่ในวงจำกัด ไม่ครอบคลุมถึงขอบเขตของปัญหาทั้งหมด

ตราบใดที่ฝ่ายการเมืองซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายต้องพึ่งข้อมูลจากข้าราชการประจำดังกล่าว โดยไม่มีกลไกของตนที่จะถ่วงถ่วง

วิเคราะห์และประสานข้อเสนอแนะของกลุ่มต่าง ๆ ข้อมื่อนำแปลใจเลยว่าการกำหนดนโยบายมักเลื่อนลอย และบ่อยครั้งจะขัดแย้งกันเอง ทำให้การบริหารประเทศต้องสูญเสียวินัยการไปโดยไม่ได้รับผลคุ้มค่า

ในประการสุดท้าย ความสัมพันธ์ทางส่วนตัวระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองมีส่วนอยู่ไม่น้อยที่ช่วยให้ข้าราชการการเมืองได้รับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายที่มาของความสัมพันธ์ดังกล่าวในสังคมไทยมาจากหลายทางด้วยกัน นอกจากความเป็นญาติมิตรกันแล้ว ฝ่ายการเมืองมีพื้นฐานสนับสนุนจากฝ่ายประจำอยู่มากเนื่องจากฝ่ายการเมืองยังไม่กำลังเข้มแข็งพอ จึงต้องอาศัยบุคคลในคณะรัฐมนตรี และบุคคลในตำแหน่งการเมืองอื่นมาจากข้าราชการประจำทั้งทหาร และพลเรือนเป็นส่วนใหญ่ จนเป็นที่ยอมรับว่าข้าราชการประจำอาจดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ด้วยดังนั้นความรู้สึกนึกคิดของข้าราชการการเมืองจึงไม่ผิดไปจากความเคยชินและประสบการณ์ของข้าราชการประจำนัก มองจากนั้นความ

สนิทสนม และอิทธิพลของผู้ร่วมงานที่เคยได้รับก็อาจยังคงมีบทบาทต่อมาในขณะทำหน้าที่ทางการเมือง ด้วยจึงจะเห็นได้จากหลายกรณีที่มีการแต่งตั้งข้าราชการประจำที่คุ้นเคยไปทำหน้าที่เลขานุการ หรือผู้ช่วย เมื่อได้รับตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองและความสัมพันธ์กับข้าราชการประจำอื่น ๆ ข้อมื่อนี้ก็มาก ทำให้กล่าวได้ว่าข้าราชการประจำมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายมาก และมีความรู้สึกทั่วไปว่าการเป็นผู้กำหนดนโยบายข้อมื่อนี้เกียรติและศักดิ์ศรีเหนือกว่าผู้ปฏิบัติการตามนโยบาย หรือจะเรียกให้ถูกต้องคือปฏิบัติตามคำสั่ง ตามความหมายที่เพี้ยนมา ข้าราชการประจำจึงลดความสนใจที่จะเป็นผู้ปฏิบัติ ทำให้ทั้งนโยบายซึ่งเปลี่ยนความหมายไปมาก และการปฏิบัติตามนโยบาย ประสบปัญหาทั้งสองด้าน

นโยบายคืออะไร

การแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมืองเพียงประการเดียว มิได้หมายความว่า จะแก้ไขความสับสนในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบายได้ ความจริงแล้วกรรมวิธีในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบายนั้นเชื่อมโยงกันเหมือนลูกโซ่

ยากที่จะกำหนดขอบเขตให้แน่ชัดได้ การปฏิบัติตามนโยบายบางเรื่อง อาจเป็นนโยบายของอีกเรื่องหนึ่งก็ได้ ข้าราชการประจำจึงอาจต้องทำหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบาย และกำหนดนโยบายเองด้วยในหลายกรณี ดังนั้นการที่จะระบุไว้ว่า ฝ่ายการเมืองเป็นผู้กำหนดหรือวินิจฉัยนโยบาย แต่เพียงผู้เดียว น่าจะยังไม่ถูกต้องนัก ทั้งยังอาจไม่เหมาะสมด้วย

ต้นตอของเรื่องนี้อยู่ที่ว่า เรายังไม่เข้าใจในความหมายที่แท้จริงของคำว่า "นโยบาย" ความไม่เข้าใจนี้ได้ทั้บทวี และไขว้เขวจนถึงกับมีภายิตแกมปรัชญาขึ้นว่า "นโยบายข่มอยู่เหนือเหตุผล" ซึ่งเป็นอรรถาธิบายให้คนหลงเชื่อได้เป็นอย่างดี ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วการจะแยกผู้กำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติตามนโยบายออกจากกันเด็ดขาดหรือไม่ยังไม่สำคัญเท่ากับว่าผู้ที่ทำหน้าที่ทั้งสองด้านนั้นจะต้องฉลาด ซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อความต้องการของส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจพื้นฐานที่ถูกต้องยังมีความจำเป็นอยู่มาก

นโยบาย น่าจะหมายถึงความถึง แนวทางที่ได้เลือกแล้วว่า จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ อย่างเหมาะสม และเป็นไปได้ ในสภาพการแวดล้อมของสังคม

เงื่อนไขสำคัญประการแรกของนโยบาย ก็คือต้องมี เป้าหมาย ชัดแจ้งเสียก่อน และเป้าหมายดังกล่าว จะต้องสอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวม เป้าหมายใดที่มีไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม หรือเป็นการทั่วไป หากแต่เป็นการสนับสนุนผลประโยชน์ส่วนบุคคลหรือเฉพาะหมู่เฉพาะเหล่า ข้อมลือเป็นเป้าหมายที่ไม่ถูกต้องของการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย

ประการที่สอง นโยบาย มีลักษณะเป็นแนวทาง หรือหลักการ ที่ประสงค์จะให้เป้าหมายบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งควรอธิบายถึงขอบเขตบรรยากาศ ตลอดจนลักษณะของการปฏิบัติการตามที่ต้องการ ทั้งนี้ ต้องเป็นเรื่องซึ่งมีผลเป็นการทั่วไป มิใช่เฉพาะกรณี หรือเฉพาะบุคคล

ประการที่สาม นโยบาย คือทางเลือกทางหนึ่งที่ได้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกมาแล้วว่าเป็นทางที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดและถูกต้องที่สุดในบรรดาทางเลือกทั้งหลาย เท่าที่ทราบ การพิจารณาคัดเลือกกว่าแนวทางใด เหมาะสมที่สุดหรือดีที่สุดนี้ ต้องอาศัยเหตุและผลเป็นสำคัญแม้เหตุและผล ในบางเรื่อง เป็นเรื่องของอารมณ์หรือผลประโยชน์ส่วนตัว ก็ถือ

เป็นเหตุผลเหมือนกันหากแต่ว่า เหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจเลือกทางที่กำหนดนโยบายนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับในสังคมว่าสอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวมด้วย ดังนั้นจึงไม่มีนโยบายใดที่อยู่เหนือเหตุผล นอกเสียจากว่าสิ่งที่กำหนดเป็นนโยบายบางเรื่อง มีเหตุผลมาจากอารมณ์หรือประโยชน์ส่วนตัว อันไม่ประสงค์จะเปิดเผย เพราะตระหนักว่าเหตุผลดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยอมรับ ตามมาตรฐานทางศีลธรรมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองหรือทางเทคนิคอื่นๆ ของสังคม จึงอ้างว่า "นโยบายย่อมอยู่เหนือเหตุผล" แต่ถ้ามีนโยบายใดที่กำหนดขึ้นโดยขัดกับเหตุผลที่สมควรแล้ว ย่อมแน่ใจได้ว่า นโยบายดังกล่าวจะนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด

ประการสุดท้าย นโยบายที่กำหนดขึ้นต้องเป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยที่จะเป็นไปได้ ในสภาพแวดล้อมตามกาลเวลาของสังคม หากกำหนดที่จะทำสิ่งใดซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้สำเร็จได้ ไม่ว่าจะมาเนืองจากเหตุใด เช่น ความสามารถยังไม่ถึง ทุนทรัพย์ไม่มี เป็นต้น ย่อมไม่ถือว่าสิ่งนั้น เป็นนโยบายหากเป็นเพียงความต้องการ หรือความฝันเท่านั้น นโยบายต้องเป็นสิ่งที่ได้พิจารณาด้วยเหตุและผลแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ แม้ว่าสิ่งเดียวกัน

นั้นอาจทำสำเร็จ และเป็นไปได้ ในสังคมอื่นก็ตาม เช่น สหรัฐอเมริกาอาจกำหนดนโยบายส่งเสริมการส่งจรวดไปโลกพระจันทร์ได้ แต่หากประเทศไทยจะกำหนดเช่นเดียวกัน ซึ่งตระหนักว่ายังไม่อยู่ในวิสัยที่จะเป็นไปได้ ย่อมไม่มีลักษณะเป็นนโยบาย

ถ้าจำกัความและความหมายของ "นโยบาย" ตามที่ได้พยายามอธิบายมานี้มีส่วนถูกต้องบ้าง ย่อมหมายความว่า นโยบายไม่ใช่สิ่งที่เทวดาจะประทานมาให้ หรือเกิดขึ้นมาลอยๆ แต่จะเป็นกำหนดซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผลและเทคนิค และในสภาพการที่วิทยาการต่างๆ ได้เจริญก้าวหน้าถึงเพียงนี้ เหตุผลและเทคนิคดังกล่าวย่อมต้องอาศัยข้อมูลด้านต่างๆ อย่างมากมาย ตลอดจนประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในงานและวิชาการทั้งหลาย แม้ว่าเราจะมอบหมายให้ข้าราชการการเมือง ผู้ซึ่งถือว่าประชาชนส่วนรวมได้ไว้วางใจให้เป็นผู้กำหนดนโยบายก็ตาม แต่ผู้ที่ก่อกองแจดอกสำคัญ ในการกำหนดนโยบาย ได้แก่ข้าราชการประจำ ในฐานะเช่นนี้ ข้าราชการประจำ เปรียบเสมือนสารพัดมือ ทั้งกำลังมือ สภาพรถ สภาพเส้นทาง และเชี่ยวชาญในการควบคุมสถานการณ์อีกด้วย ข้าราชการการเมือง แม้

จะเป็นผู้บงการให้เส้นทางไปทิศทางใด ด้วยความเร็วขนาดใด แต่หากไม่มีข้อมูลพื้นฐานจากข้าราชการประจำ ย่อมไม่อาจกำหนดเส้นทางและกำหนดการเดินทางให้ถูกต้องและเหมาะสมได้

การตัดสินใจนโยบาย

แทนที่จะแยกหน้าที่การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบาย ออกจากกัน และกำหนดให้ข้าราชการการเมืองรับผิดชอบประการแรก ส่วนข้าราชการประจำให้รับผิดชอบประการหลัง น่าจะได้ทำความเข้าใจเสียใหม่ว่า การตัดสินใจนโยบายมีอยู่หลายลักษณะ ลักษณะใด ฝ่ายใดอยู่ในฐานะที่ควรจะทำหน้าที่ได้ดีกว่า ก็มอบให้เป็นความรับผิดชอบฝ่ายนั้น

ดังกล่าวนี้อาจอ้างได้ว่าการตัดสินใจนโยบายจะต้องพิจารณาถึงเหตุ และผลของทางเลือกต่าง ๆ กรณีใดที่เป็นที่ยอมรับกันว่า ทั้งเหตุซึ่งเป็นที่มาของแนวทางปฏิบัติ และผลที่จะเกิดขึ้นจากแนวทางปฏิบัติดังกล่าว เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าตรงกับความต้องการ การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติเป็นเรื่องของการวิเคราะห์โดยอาศัยเทคนิคเฉพาะ หรือสามัญสำนึกที่ไม่มีข้อโต้แย้งแต่อย่างใด ในกรณีเช่นนี้ ผู้ที่ควรจะทำหน้าที่ตัดสินใจได้

เหมาะสมน่าจะได้แก่ข้าราชการประจำ ซึ่งมีข้อมูล และความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว

ในกรณีที่เหตุของปัญหายังไม่เป็นที่ยอมรับ หรือมีข้อพิพาทอันเป็นที่ประจักษ์ชัด โดยไม่มีข้อโต้แย้งถึงแม้ว่าจะมีความเห็นสอดคล้องกันถึงผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นก็ตาม การตัดสินใจในลักษณะนี้ต้องอาศัยดุลพินิจของบุคคลผู้ซึ่งอยู่ในฐานะ และความสามารถที่เหมาะสมและควรเป็นดุลพินิจของบุคคลหลายคน มิใช่ของผู้หนึ่งผู้ใด เนื่องจากว่าแต่ละคนไม่มีข้อพิพาทที่ประจักษ์ชัดถูกต้องกรณีเช่นนี้ ฝ่ายการเมืองอยู่ในฐานะเหมาะสมที่จะเป็นผู้ตัดสินใจโดยใช้ดุลพินิจร่วมกัน

อาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการประจำมีบทบาทในการตัดสินใจนโยบายในฐานะเป็นผู้จัดการและบริหารกระบวนการต่าง ๆ ในการตัดสินใจนโยบาย โดยอาจมีส่วนถ่วงถ่วงทางเลือกที่มีอยู่หลายทางอันนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ให้เหลือน้อยลง ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียของทางเลือกเหล่านั้นหรือหากทางเลือกแต่ละทางมีขอบเขตที่ไม่ชัดเจน ก็อาจกำหนดให้กระชับขึ้นเพื่อความถูกต้องเหมาะสมในการตัดสินใจของฝ่ายการเมือง

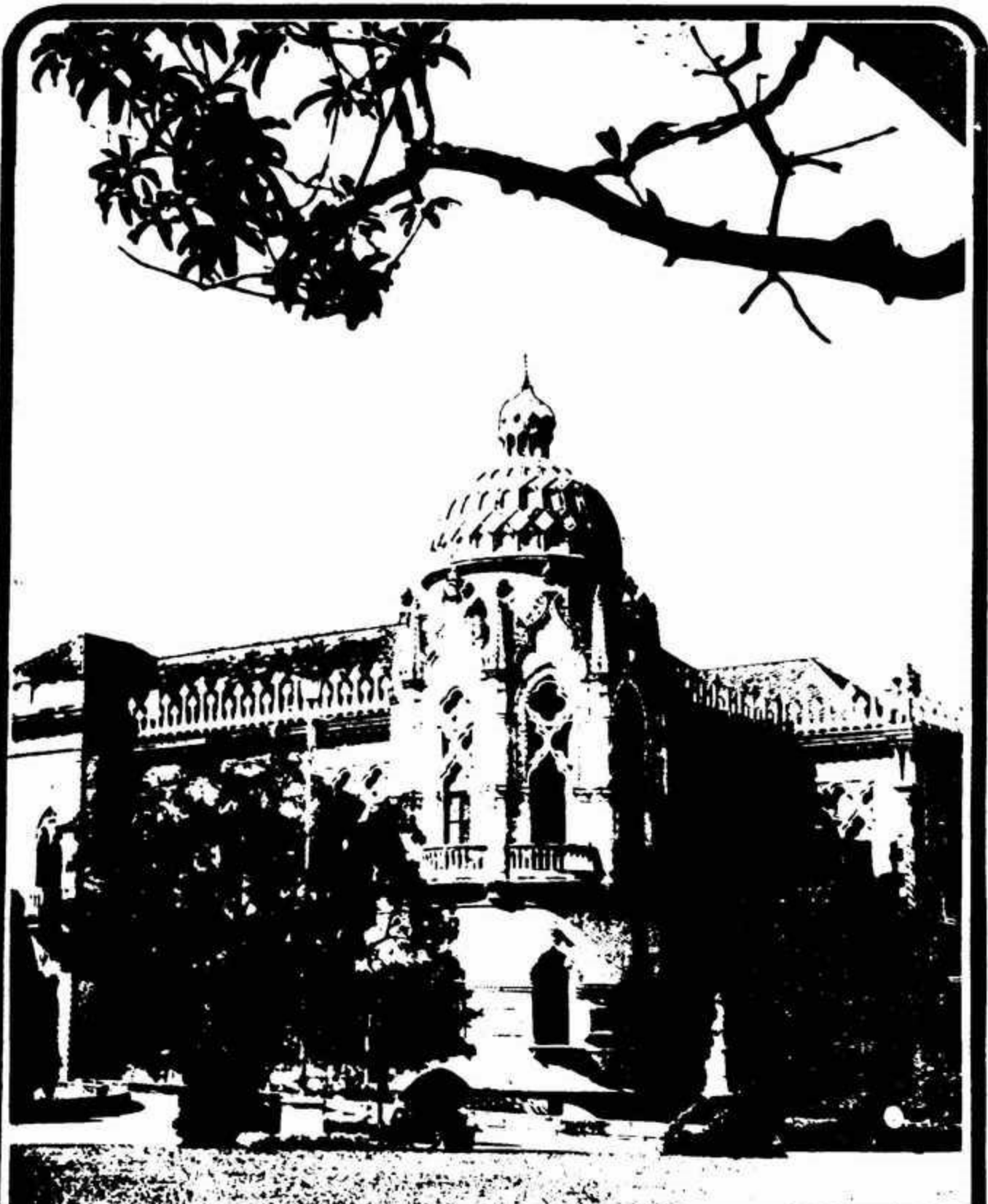
ในบางกรณี ข้าราชการประจำอาจต้องพยากรณ์ หรือคาดการณ์ล่วงหน้าถึงวิถีทางใน

การตัดสินใจโยบาย แล้วหาทางทำความเข้าใจ เพื่อความเห็นชอบเบื้องต้น จากฝ่ายการเมือง ผู้ตัดสินใจโยบายเสียก่อน เพื่อป้องกันมิให้ประเด็นที่จะตัดสินใจเปลี่ยนรูปไปตามบรรยากาศทางการเมือง และอาจไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่สาเหตุทำให้เกิดลักษณะเช่นนั้น นอกจากนี้บรรยากาศทางการเมืองแล้ว ยังอาจเป็นเพราะผู้ตัดสินใจไม่มีความรู้เพียงพอในเรื่องนั้นก็ได้ จึงเป็นความรับผิดชอบของข้าราชการประจำที่จะต้องคาดการณ์ และดำเนินการตามสมควร

ความรับผิดชอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของข้าราชการประจำก็คือ หากปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เป็นปัญหาที่กว้างขวาง และซับซ้อน ข้าราชการประจำจะต้องขอยุ่ปัญหาหนักให้เล็ก

ลง หรือกระจายเป็นหลายปัญหาที่ชัดเจน และบ่อนให้ฝ่ายการเมืองตัดสินใจกำหนดนโยบาย ทั้งยังต้องทำในกาละที่เหมาะสมอีกด้วย

บทบาทของข้าราชการประจำในการตัดสินใจโยบาย จึงไม่ใช่ในฐานะผู้คอยรับคำสั่งอย่างทงไม่รู้ร้อน เพราะการทำเช่นนั้น นอกจากไม่เป็นผลดีต่อส่วนรวมแล้ว ยังขัดกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความสามารถและความรับผิดชอบอีกด้วย ข้อสำคัญจึงไม่ได้อยู่ที่ว่าจะต้องแยกหน้าที่ทั้งสองฝ่ายเด็ดขาด แต่อยู่ที่คนที่ทำหน้าที่จะต้องมีความสามารถ และรับผิดชอบ ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า ไม่ควรแยกบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองออกจากตำแหน่งประจำ

แนะนำ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การกำหนดนโยบายอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการบริหารงานที่สำคัญขั้นหนึ่ง ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำพาไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่ต้องการ ความสำคัญของนโยบายกับการบริหารงานคู่มือนั้นจะแยกกันไม่ออก เรียกได้ว่ามีอยู่ทุกระดับการบริหารงาน ตั้งแต่เป็นการบริหารราชการที่มีขอบเขตกว้างขวาง และมีผลโดยตรงต่อความเจริญก้าวหน้าและความอยู่รอดของประเทศชาติแล้ว การกำหนดนโยบายก็ต้องอาศัยวิธีการที่สมเหตุสมผล และต้องพิถีพิถันกลั่นกรองให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม บังเกิดประโยชน์แก่ราชการอย่างแท้จริง

ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันโดยไปแล้วว่า คณะรัฐมนตรีเป็นแหล่งกำเนิดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำไปปฏิบัติจัดทำตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของตน นโยบายดังกล่าวจะปรากฏในรูปของมติคณะรัฐมนตรีเฉพาะเรื่องเฉพาะราวหรือระเบียบข้อบังคับที่คณะรัฐมนตรีกำหนดขึ้นไว้เป็นหลักปฏิบัติ แต่เบื้องหลังการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะการให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง การวินิจฉัยกลั่นกรองเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีตลอดจนการสรุปวิเคราะห์เสนอข้อคิด

เห็นในหลักการ เพื่อช่วยให้มติคณะรัฐมนตรีสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแต่เฉพาะนโยบายสำคัญ และมีเวลาวินิจฉัยตัดสินใจได้อย่างเต็มที่ ซึ่งงานเบื้องหลังการพิจารณากำหนดนโยบายของคณะรัฐมนตรีนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยเหตุนี้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญ ดังจะเห็นได้จากภาระหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบที่จะกล่าวต่อไป

หน้าที่และภารกิจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี อาจแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้

๑. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรี และเรื่องเกี่ยวกับการประชุมคณะรัฐมนตรี
๒. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องคณะกรรมการต่าง ๆ ที่คณะรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้น
๓. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องติดต่อกับฝ่ายสภานิติบัญญัติ
๔. ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องนำ

ความกราบบังคมทูล และเรื่องที่จะต้องขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต หรือพระบรมราชานุมัติ

๕. คำเนิการเกี่ยวกับงานประกาศิตงานอาถักษณ์ การทะเลเบียนฐานันดรและงานราชกิจจานุเบกษา งานตามข้อนเป็นงานที่รับสืบเนื่องมาจากสมัยกรมราชเลขาธิการ เดิม

สรุปแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีคือศูนย์รวมงานของรัฐบาล เป็นกฎระเบียบเครื่องจักรบริหารราชการแผ่นดินให้ดำเนินไปด้วยดี ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะรัฐบาล และเป็นแหล่งกลางในลารคิดค่อระหว่าง รัฐบาลกับสถาบันพระมหากษัตริย์ รัฐสภา และกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ

๑. พระมหากษัตริย์

บรรดาเรื่องที่จะบูไว้ว่าอยู่ในพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ หรือเรื่องที่จะต้องกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตหรือพระบรมราชานุมัติหรือเรื่องสำคัญอันควรกราบบังคมทูลแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของสำนักกันที่จะดำเนินการ

๒. รัฐบาล

บรรดาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะเสนอไปยังรัฐสภาตลอดจนกิจการอื่น ๆ ของสภาฯ ซึ่งเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์หรือรัฐบาล หรือกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ก็

เป็นเรื่องของสำนักกันที่จะดำเนินการ

๑. กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ

บรรดาเรื่องที่จะกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเรียนปฏิบัติก็ดี ขอความวินิจฉัย หรือขออนุมัติ ขออนุญาตก็ดี เป็นเรื่องของสำนักกันที่จะดำเนินการคณะรัฐมนตรีได้กำหนดลักษณะของเรื่องที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกฤษฎีกา และร่างกฎกระทรวง

(๒) ระเบียบการและข้อบังคับที่ใช้บังคับเป็นส่วนรวม หรือค่อองคักการของรัฐ

(๓) เรื่องที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี

(๔) เรื่องที่ขอปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรี

(๕) การตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะให้ลือเป็นหลัก ปฏิบัติเป็นส่วนรวม

(๖) โครงการหรือกิจการที่กระทบถึงนโยบายการบริหารราชการ

(๗) เรื่องที่จะเสนอสภานิติบัญญัติ

(๘) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (เช่น การแต่งตั้ง ข้ายลอค ลอน ทูต กงสุล ซึ่งจะไปประจำในต่าง

ประเทศ การรับรอง การแต่งตั้งทูตและกงสุล
ของต่างประเทศ การทำสนธิสัญญาระหว่าง
ประเทศ การเข้าเป็นภาคในสัญญาความ
ตกลงระหว่างประเทศ เป็นต้น)

(๘) เรื่องที่จะเป็นผลให้กระทบถึงบ
ประมาณแผ่นดินนอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติ
ไว้แล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ

(๙) การค้าประกันของกระทรวงการ
คลัง

(๑๐) การแต่งตั้งข้าราชการเนื่องในการ
โอนหรือเลื่อนชั้นซึ่งจะต้องนำความกราบบัง
คมทูล และการให้ข้าราชการออกจากตำแหน่ง
ซึ่งจะต้องนำความกราบบังคมทูลให้ทรงทอ
ถอน

(๑๑) การขอพระราชทานเครื่องราชอิส
ริยาภรณ์

(๑๒) การขอพระราชทานยศแต่งตั้งชั้น
นายพลขึ้นไป

(๑๓) การเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิ
เศษ สำหรับข้าราชการผู้ที่ประสบอันตรายใน
การปฏิบัติหน้าที่

(๑๔) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีเห็นควรนำ
เสนอกองรัฐมนตรี

เพื่อที่จะดำเนินหน้าที่และการะกิจดัง
กล่าว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แบ่ง

ขอบเขตความรับผิดชอบเป็นกองและแผนก
ดังนี้

๑. กองกลาง มีหัวหน้ากองเป็นผู้รับผิดชอบ
โดยทำหน้าที่ทางธุรการของสำนักเช่น
เดียวกับกองกลางหรือสำนักงานเลขานุการ
กรมของกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ แบ่งออก
เป็น ๔ แผนก

๑.๑ แผนกรับส่ง ทำหน้าที่รับ-ส่ง
หนังสือที่มามีถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรอง
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือกองต่าง ๆ
ในสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และจัดส่ง
หนังสือที่ออกจากสำนักทั้งหมดไปยังผู้รับ

๑.๒ แผนกโต้ตอบ ทำหน้าที่โต้
ตอบหนังสือของสำนัก ๆ ตลอดจนการยืนยัน
มติคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่
ของกองอื่น ๆ

๑.๓ แผนกเก็บและห้องสมุด ทำ
หน้าที่เก็บหนังสือของสำนัก ๆ ตลอดจนการ
จัดห้องสมุด เก็บทำประวัติข้าราชการ และ
ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการลาของข้าราชการ
ในสำนักนี้ด้วย

๑.๔ แผนกคลัง ทำหน้าที่รับผิดชอบ
เกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน จัดหาพัสดุ
ของใช้ของสำนัก ๆ ดูแลรักษาสถานที่ ยาน
พาหนะ จัดทำงบประมาณ ตลอดจนการจัด

ใหม่สวัสดิการของข้าราชการ เท่ากับเป็นแม่บ้านของสำนัก

๒. กองการประชุนคณะรัฐมนตรี มีผู้อำนวยการกอง เป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องการประชุมของคณะรัฐมนตรี จัดระเบียบวาระการประชุม และจัดบันทึกการประชุม แบ่งออกเป็น ๒ แผนก

๒.๑ แผนกระเบียบวาระ ทำหน้าที่จัดระเบียบวาระการประชุมของคณะรัฐมนตรี ซึ่งแผนกนี้จะต้องรวมเรื่องจากกองต่างๆ ที่จะจัดเข้านำเสนอคณะรัฐมนตรีก่อนเสนอจะต้องจัดข้อเรื่องพิมพ์ข้อดำเนินาทำระเบียบวาระแจก

๒.๒ แผนกรายงาน ทำหน้าที่เป็นสารบรรณของกอง ทำรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ตลอดจนรวบรวมมติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งท่านนายกรัฐมนตรีที่เป็นหลักการ ยืนยันมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นหน้าที่ของกองนี้

๓. กองนิติธรรม มีผู้อำนวยการกอง เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการตรากฎหมายต่างๆ เรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ตลอดจนการแต่งตั้ง ตลอดจนตำแหน่งต่างๆ ในราชการ เป็นเจ้าหน้าที่กฎหมายของสำนักงานโดยแบ่งงานออกเป็น ๒ แผนก

๓.๑ แผนกกฎหมาย ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องการตรากฎหมาย ได้แก่พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ก.พ. และประกาศที่ออกตามกฎหมายต่างๆ การขอสัมปทานและประทานบัตรการทำเหมืองแร่ การฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษและขอลดการเนรเทศ การแปลงสัญชาติ และดำเนินการเกี่ยวกับปัญหากฎหมายที่กระทรวงต่าง ๆ หารือมา

๓.๒ แผนกกรรมการ ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องกรรมการต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เรื่องการแต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้าย ข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ รวมทั้งการเดือนชั้น เดือนเงินเดือน ขอความชอบข้าราชการ การตั้งทูต ตั้งกงสุล ตั้งราชองครักษ์ ตั้งนายตำรวจราชสำนัก ตลอดจนการแต่งตั้ง นายทหาร นายตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่พันเอกพิเศษขึ้นไปให้ดำรงตำแหน่ง

๔. กองประกาศิต มีผู้อำนวยการกองเป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานอาลักษณ์ งานทะเบียนฐานันดร และงานราชกิจจานุเบกษา อันเป็นหน้าที่และภารกิจที่สืบเนื่องจากสมัยกรมราชเลขาธิการ หรือกระทรวงมูรธาภิเศก แบ่งงานออกเป็น ๓ แผนก

๔.๑ แผนกอาลักษณ์   แผนกนี้ทำ
หน้าที่เป็นสารบรรณของกอง   ปฏิบัติงาน
อาลักษณ์ และงานอื่น ๆ

งานอาลักษณ์ ได้แก่งานเขียนประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สัญญาบัตรยศ สัญญาบัตรสมณศักดิ์ พระราชสาส์นตราตั้งและถอนทูต จารึกพระสุพรรณบัฏ และหิรัณยบัฏ ใน การ ทรงสถาปนาสมณศักดิ์ ปฏิบัติงานหน้าพระที่นั่งเกี่ยวกับราชการของกองที่เกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์ รักษาและจัดประทับพระราชลัญจกรของแผ่นดิน

นอกจากงานอาลักษณ์ดังกล่าว ก็มีงานเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การเก็บรักษาจัดสร้างและซ่อมเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำรองให้พอที่จะพระราชทาน การขอพระบรมราชานุญาตประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ ขอพระราชทานยศทหาร ตำรวจ และกองอาสารักษาคืนแค้น ขอพระบรมราชานุญาตให้ราชทินนามเป็นชื่อสกุล ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา ขอพระราชทานสมณศักดิ์ ขอพระราชทานยกวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง ยกชั้นพระอารามและยุบเลิกวัด ขอพระบรมราชานุญาตใช้ตราประจำตำแหน่ง

๔.๒ แผนกราชกิจจานุเบกษา   คำ

เนินการเกี่ยวกับการออกหนังสือราชกิจจานุเบกษา ติดต่อกับประชาชนและหน่วยราชการในเรื่องราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่การบอกรับ การเงิน การส่ง

๔.๓ แผนกทะเบียนฐานันดร   คำ
เนินการทำทะเบียนผู้ที่ได้รับพระราทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งของไทยและต่างประเทศ ตลอดจนทำทะเบียนผู้ที่ได้รับอิสริยศอิสริยศศักดิ์ สมณศักดิ์ บรรดาศักดิ์ต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นศูนย์กลางในการบริหารงานของคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะต้องติดต่อกับกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. เรื่อง การขอคำสั่งหรือมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งจำเป็นจะต้องทราบข้อเท็จจริงในการที่จะมีคำสั่งหรือมติที่จะส่งดำเนินการผิดพลาดไปด้วย

๒. การเสนอขอการวินิจฉัยในกรณีต่าง ๆ ผู้เสนอควรจะมีมติประเด็นให้ชัดแจ้งว่า จะต้องการอะไร จะให้วินิจฉัยปัญหาอะไร ไม่ควรเขียนให้ยืดยาว หากจะมีเรื่องที่จะเขียนมาก ก็ควรจะทำเป็นบันทึกประกอบ

ต่างหาก ทั้งนี้เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ของสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่จะพิจารณาเสนอ
ประเด็นที่ถูกต้อง

๓. ในการเสนอเรื่องบางเรื่องจะต้องมี
เอกสารหรือสิ่งประกอบ ซึ่งเป็นเรื่องของ
กระทรวงทบวงกรมที่จะเสนอเตรียมให้ พร้อม
แต่ผู้เสนอก็มิได้เตรียมและจัดส่งไปหรือส่งไป
บางที่ไม่พอกับจำนวนที่จะต้องใช้ จึงทำให้
ต้องเสียเวลาติดต่อ เกิดการล่าช้า

๔. งานบางเรื่องควรเป็นอำนาจของผู้
เสนอควรจะได้ แต่ผู้เสนอก็ไม่ยอมส่ง
กลับเสนอเรื่องขึ้นไปเพื่อขอให้คณะรัฐมนตรี
สั่ง จึงทำให้เรื่องทางคณะรัฐมนตรีมีมากเกิด
ความล่าช้า

๕. เรื่องด่วนบางเรื่องได้เสนอเรื่องเข้า
ไปในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเลย โดยทาง
เจ้าหน้าที่ไม่รู้เรื่อง ทำให้เกิดมีมติสับสน เพื่อ
ความเรียบร้อยเจ้าของเรื่องควรมีเวลาส่ง
เรื่องให้ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อน
เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีเวลาได้ตรวจเรื่องและจัดเข้า
เสนอ

ปัญหาเหล่านี้หากได้รับความร่วมมือจาก
กระทรวงทบวงกรมที่จะเสนอเรื่องแล้ว สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็จะดำเนินการไปได้
ด้วยดี และจะเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญ
ที่ช่วยให้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณากำหนด
นโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไป
ตามหลักของเหตุผลยิ่งขึ้น.

ต อ ก ไ ม้ ป ร ะ ช า ธิ ป ไ ต ย

อ อ ก ห ญ ้า

ดอกไม้ไม้เลื้อยบานมานานนับสี่สิบเอ็ดปี

ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พอสองพัน สร้อยเจ็ดสิบห้า อับเฉาร่วงโรย กลิ่นหอมจะ หาสักนิดก็ไม่มี บรรยากาศการเมืองเป็นพิษ ด้วยความโสโครกของการใช้อำนาจที่บิดเบือน เพื่อประโยชน์ของตัวเองและพรรคพวก กล ไทของประชาธิปไตยพิการและขุ่นสนิม ความ มั่นคงของรัฐบาลแต่ละยุคสมัยค้างจูนด้วยปลาย กระบอกลบปีน โจรทางการเมืองและถนนสอพลอ ของข้าราชการที่ไร้อุดมการณ์

อำนาจข่มถ่วงคุ้ยด้วยอำนาจ อำนาจข่ม ถบถ้างด้วยอำนาจ การปฏิวัติรัฐประหารคุ้ย ประหนึ่งว่าเป็นประเพณีที่สืบทอดเนื่อง กันมา และเกือบจะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประชาธิปไตย ในสังคมคือพัฒนาทางการเมือง

แล้วดอกไม้จะบานได้อย่างไร?

ต่อต้านไม่มอกแล้ว-เหตุการณ์เมื่อวันที่สิบสี่ และสิบห้าตุลาคมที่ผ่านมา มหาชนผู้ห้วงใย

ชตากรรมของชาติ ได้ปล้ำชีพเป็นปู้ย ประชาธิปไตยสละหยาดเลือดชะล้างถนนการ เมืองที่โสโครก และปูเส้นทางการเมืองทั้งค งามกว่า เป็นการปฏิวัติโดยประชาชนครั้งแรก นับแต่เราเริ่มต้นแสวงหาคำว่า “ประชาธิปไตย” เจตนารมณ์ภายหลังการนองเลือดได้ สัมผัสบรรยากาศที่แสดงออกซึ่งการดำรงไว้ แห่งเสรีภาพและประชาธิปไตยอย่างจริงจัง

พระราชประสงค์ของในหลวงรัชกาลที่เจ็ด กำลังได้รับการตอบสนอง

ดอกไม้ประชาธิปไตยกำลังสยายกลีบ

ดอกไม้ในหัวใจผู้คนชาวสยามกำลังบาน

การปฏิวัติหรือรัฐประหารหลายต่อหลายครั้งที่ผ่านมา เป็นแต่เพียงการเปลี่ยนกลุ่มบุคคลขึ้น เสวยอำนาจเท่านั้น มิได้เป็นไปโดยการเห็นชอบของปวงชน และรัฐบาลเองก็ไม่วางพื้นฐาน และสร้างกลไกของระบอบประชาธิปไตยที่จะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการ

ปกครองประเทศอย่างแท้จริง รัฐบาลกับประชาชนมีชีวิตกันอยู่คนละส่วน ขาดสายใยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เสถียรภาพของรัฐบาลจึงต้องแสวงหาเอาเอง ไม่แปลกอะไรที่จะเกิดคำว่า สอสอปลาหู สอสอโสเกณี่ ข้าราชการเหยียบเรือสองแถม นักวิชาการขายตัว..... ฯลฯ และไม่ประหลาดใจอะไรเลยที่ในช่วงสี่สิบเอ็ดปีประเทศเรารับการเปลี่ยนรัฐบาลประมาณสามสิบครั้ง ครึ่งแล้วครึ่งเล่าที่กลไกทางการเมืองหยุดชะงัก ขาดความต่อเนื่องในการแสวงหาประสบการณ์ประชาธิปไตย ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปร่วมมีสิทธิมีเสียง เป็นก็แต่เพียงผู้ชมละคอนที่บุคคลกลุ่มหนึ่งเรียกกันว่า "เรื่องประชาธิปไตย" ซึ่งมีตัวแสดงไม่กี่ตัว และตัวละครส่วนใหญ่ก็เกือบจำหน้าได้ ละคอนแต่ละฉากมีพลอตเรื่องไม่แตกต่างกันมากนัก จึงไม่ใช่ความผิดของผู้ชมที่จะไม่สนใจ เออมีระอา และไม่ปรารถนาจะซื้อตั๋วเข้าไปดู

ประชาชนมีการศึกษาไม่เพียงพอ ไม่รู้จักการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงถูกยกขึ้นมาเหยียบใช้บ่อยครั้ง เมื่อเขาเหล่านั้นต้องการเอาคำว่าเผด็จการขึ้นมาเป็นระบอบการปกครอง

หันมามองดูการพัฒนาทางการเมืองของเรา นับว่ายังขาดความต่อเนื่องที่จะสร้างรากฐานและวิญญาณเพื่อให้บรรลุถึงความป็นประชาธิปไตยอย่างจริงจัง ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีช่วงเวลาให้ออกาสประชาชนได้ฝึกฝนและเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยน้อยเกินไป ทั้งๆ ที่พระมหากษัตริย์ในยุคกลางรัตนโกสินทร์หลายพระองค์ได้ทรงพยายามอย่างยิ่ง แต่กลุ่มบุคคลผู้กระหายและใจร้อนที่จะเห็นประชาธิปไตย เข้าขัดจังหวะการพัฒนาทางการเมือง ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้สร้างสายใยโครงสร้างแห่งประชาธิปไตยให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิในการปกครองประเทศแต่อย่างใด การกระโดดจากชั้นเริ่มคันของประชาธิปไตย มาสู่ชั้นประชาธิปไตยสมบูรณ์ ก่อให้เกิดช่องว่างในระหว่างจุดสองจุด ซึ่งช่องว่างนี้เป็นปัญหาของการสร้างสรรค์ประชาธิปไตย สถาบันทางการเมือง การปกครอง และสังคมยังทำหน้าที่ไม่เด่นชัด ค่านิยมของสังคมเปลี่ยนแปลงไม่ทัน กลไกทางการเมืองถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ครบองค์ประกอบของการปกครองแบบประชาธิปไตย เงื่อนไขต่างๆ พยายามสร้างขึ้นมามีแต่มองข้ามไปว่า ประชาธิปไตยมีชีวิตต้องการวิญญาณที่จะพัฒนา

ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือ การล้มลุกคลุกคลาน
ทางการเมือง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างขึ้นเป็น
พิธีการมากกว่าแก่นสารที่แท้จริง แผนพัฒนา
การเมืองของรัฐบาลแต่ละยุคสมัยจึงกลายเป็น
การโฆษณาชวนเชื่อ-การค้ำพัฒนา
ทางการเมืองจะหลุดพ้นจากพัฒนาการได้
อย่างไร ?

ระบบราชการ จักรกลใหญ่ในการบริ-
หารราชการแผ่นดิน โดยมีข้าราชการเป็น
เครื่องมือ ได้ถูกดึงเข้าไปผูกพันกับการเมือง
อย่างใกล้ชิด ทั้งรัฐบาลที่ขาดการสนับสนุน
จากมหาชนจะมีเสถียรภาพได้อย่างไร การ
แสวงหาเสถียรภาพของรัฐบาล จึงเป็นไป
ในรูปของการใช้เงินซื้อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ประเภทโสเภณีไร้อุดมการณ์ รัฐธรรมนูญที่
ร่างขึ้นมีลักษณะเป็นเกราะคุ้มครองฝ่าย
รัฐบาลสลับกับการใช้รัฐธรรมนูญการปกครอง
ชั่วคราวเมื่อทำการปฏิวัติและรัฐประหาร ใช้
อิทธิพลอำนาจจากปลายกระบองปืน ตลอด
จนแต่งตั้งพรรคพวกของตนเข้าดำรงตำแหน่ง
สำคัญในระบบราชการพลเรือนเพื่อแสวงหา
ความจงรักภักดี การสนับสนุน และเรียนรู้
นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อ
ประโยชน์ในการดำเนินนโยบายทางการเมือง
การที่รัฐธรรมนูญหลายฉบับเปิดโอกาสให้

ข้าราชการการเมืองเข้าแทรกแซงราชการ
ประจำ จึงเป็นช่องโหว่ให้นักการเมืองแสวง
หาประโยชน์อย่างลึกซึ้งถึงในระดับการปฏิบัติ
งานของข้าราชการ นโยบายการบริหารราชการ
ขาดความแน่นอน หลักการและความสมเหตุ
สมผลในการปฏิบัติราชการถูกลิดรอน ข้าราชการ
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตาม
เป้าหมายที่วางไว้ ถ้าเป้าหมายนั้นขัดกับผล
ประโยชน์ของนักการเมือง ก่อให้เกิดความ
ท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันข้าราชการ
การสอพลอจะกอดขานักการเมืองแสวงหา
ผลประโยชน์ส่วนตัว ปัญหาคอร์รัปชันจึงเป็น
ปัญหาสำคัญยิ่งขึ้น

คราบใต้สภาพการณ์ยังคงเป็นอยู่เช่นนั้น การ
คอร์รัปชันก็ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของสังคมค้ำพัฒนา
ทางการเมือง

หากไม่สามารถแยกการเมืองออกจาก
การบริหารได้ ระบบคุณธรรมที่คุ้มครอง
ข้าราชการที่ซื่อสัตย์ มีความสามารถจะถูก
ขยำขี้ ข้อที่ว่าข้าราชการต้องเป็นกลางทาง
การเมือง คือเป็นหลักการที่ไร้ความหมายการ
เปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งเหมือนเปลี่ยน
ลูกเต๋า มีผลให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง
และไม่แน่นอน ข้าราชการจะสนับสนุน
นโยบายที่เห็นชอบและสอดคล้องกับเป้า
หมายของตน ขณะเดียวกันจะต่อต้านนโยบาย

ที่ตรงข้ามกับเป้าหมายของตน อันมีผลกระทบถึงการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย และความศักดิ์สิทธิ์ของคำสั่ง ซึ่งอาจได้รับการปฏิบัติหน้าที่ไปวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น ความเสมอภาค และสิทธิอันเท่าเทียมกันในการเข้ารับราชการ อาจเกิดความเหลื่อมล้ำโดยอิทธิพลทางการเมือง กลไกของกระบวนการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง การลงโทษทางวินัย ซึ่งมีระเบียบวางไว้เป็นมาตรฐาน อาจถูกมองข้ามไป ความเสมอภาคของข้าราชการที่จะได้รับการปฏิบัติโดยเสมอหน้าจึงเป็นเพียงหลักการในแผ่นกระดาษ-ประชาธิปไตยในระบบราชการเลือนลาจเต็มที

การที่ประชาชนเพิกเฉยทางการเมือง นอกจากขาดแรงกระตุ้นในส่วนที่เกี่ยวกับบรรยากาศการเมืองแล้ว การที่นักการเมืองเข้าแทรกแซงเครื่องมือในการควบคุมกิจการบริหารของรัฐ โดยเฉพาะงบประมาณแผ่นดิน ทำให้ประชาชนรู้สึกว่างบประมาณแผ่นดินเป็นสิ่งที่หะต้องควบคุมไม่ได้ทั้ง ๆ ที่เงินงบประมาณแผ่นดินส่วนหนึ่งเป็นเงินภาษีอากรที่เก็บจากประชาชน และเงินกู้ต่างประเทศ ที่อนุชนรุ่นหลังต้องรับผิดชอบในการชำระหนี้ การเมืองเป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจ

เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการฉวยโอกาสเลือกตั้งในสมัยต่อไป และคำจูนเสถียรภาพของรัฐบาล การจัดสรรงบประมาณแผ่นดินจะเบี่ยงเบนไปไปจากเป้าหมาย และความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองเมื่อได้รับอิทธิพลทางการเมือง โครงการต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ไม่ได้รับการปฏิบัติและผลักดันให้เป็นไปตามแผน งบประมาณแผ่นดินของประเทศซึ่งมีจำนวนจำกัด ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการจัดสรรให้เหมาะสม และค่าของเงินแต่ละหน่วยจะต้องใช้ให้ได้ผลตอบแทนมากที่สุด มักถูกมองข้ามไป เงินงบประมาณหลายประเภท เช่น กิจการด้านตำรวจ และด้านการป้องกันประเทศ ซึ่งในแต่ละปีได้รับการจัดสรรเป็นจำนวนมาก ถือเป็นความลับ อันเป็นช่องโหว่ให้นักการเมืองแสวงหาประโยชน์จากงบประมาณเหล่านี้

เครื่องมือสำคัญ ใน การควบคุม การ บริหารของ ประเทศจึงเป็นกลไกที่พิการ

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การหาเสียงในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง สังเกตได้ว่า เน้นการโจมตีด้วยบุคคลมากกว่าหลักการหรือนโยบาย เกือบไม่มีพรรคการเมืองใดพยายามที่จะแถลงนโยบายของพรรคให้ประชาชนทราบ และเกือบไม่มีพรรคการเมืองใดที่จะกำหนด

มาตรการในการดำเนินการนโยบายให้เห็น
เด่นชัด ไม่มีพรรคการเมืองใดให้ข้อมูลแก่
ประชาชนเลยว่า เมื่อพรรคคนใดเป็นรัฐบาล
จะจัดสรรงบประมาณในแต่ละประเภทอย่างไร
เป็นจำนวนเท่าใด และประชาชนผู้เสียภาษี
ได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างไร ในการที่
พรรคการเมืองนั้นเข้าไปบริหารประเทศ สิ่ง
นับเป็นอีกจุดหนึ่งที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้า
ไปรักษาสถิติในงบประมาณแผ่นดิน อันจะ
เป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าควบคุมการใช้
จ่ายงบประมาณ และสนใจการเมืองในที่สุด
แต่จุดนี้มักได้รับการละเลย

ในทัศนะของประชาชน รัฐบาลเป็นองค์
การขนาดใหญ่ที่ไร้เสถียรภาพประชาชนจะ
ให้ความสนใจว่าตนจะได้รับผลประโยชน์
ตอบแทนจากงบประมาณเท่าใด โดยไม่ค่อย
ให้ความสนใจต่อจำนวนงบประมาณทั้งหมด
เท่าใด การเสียภาษีให้รัฐบาล รู้สึกว่าเป็นการ
บังคับมากกว่า การเสียสละอย่างเต็มใจ
อีกทั้งภาษีที่เสียส่วนใหญ่เป็นภาษีทางอ้อม
มิใช่ภาษีทางตรง ความสนใจที่จะ
จ้องมองดูการใช้จ่าย
เงินงบประมาณจึงมีน้อย และประชาชน
ไม่เห็นผลตอบแทนที่จะได้รับ เมื่อเปรียบเทียบกับ
การที่ประชาชนจะลงทุนในกิจการเอกชนด้วย
กัน ผู้ลงทุนสามารถคาดคะเนถึงผลตอบแทน

ที่ตนจะได้รับจากเงินลงทุนนั้นได้ ดังนั้น
การเสียเงินเพื่อลงทุนจึงเป็นไปอย่างเต็มใจ
และต้องการติดตาม ควบคุมผลประโยชน์
อย่างใกล้ชิด

ปรากฏการณ์เหล่านี้มีอิทธิพลในการ
สร้างความเอือมระอาแก่ประชาชนในการเข้า
ไปพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง และของ
ประเทศเป็นช่องทางให้นักการเมืองแสวงหา
ประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดิน คอร์รัปชัน
จึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ในประเทศที่ไม่
สามารถแยกการเมืองกับข้าราชการประจำออก
จากกันได้

ในขณะที่บรรดาคนแห่งประชาธิปไตยกำลังแค้น
ชานไปทุกอนุภาค มีสัญญาณที่งดงามหลาย
อย่างพอสัมผัสได้ เช่นความปรารถนาที่จะ
ร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้
จริง แยกข้าราชการการเมืองออกจากข้าราชการ
ประจำโดยเด็ดขาด ข้าราชการประจำที่เข้า
ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องลาออกจากการ
เป็นข้าราชการประจำ ตำแหน่งสำคัญอัน
เป็นเครื่องมือแสวงหาอำนาจถูกยุบ สิทธิเสรี
ภาพของสื่อมวลชนมีมากขึ้น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้
ยังไม่เพียงพอ เพราะการเป็นประชาธิปไตย
ต้องการวิญญาณ จำเป็นต้องสร้างค่านิยมแห่ง
ความเป็นประชาธิปไตย สร้างความสำนึกถึง

หน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สิ่งเหล่านี้เรียกร้องให้มันได้ มิใช่เป็นเรื่องบุญเรื่องกรรม สร้างความรู้สึกเคารพในสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน ขอมรับการเห็นแย้งและมุ่งถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

ในระบบราชการหลักการคุณธรรมจะต้องได้รับการคุ้มครองและตอบสนองอย่างเต็มที่ สร้างความเสมอภาคในเรื่องสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติให้เสมอหน้ากันในทุกๆ ขั้นตอนของการบริหารงานบุคคล โดยมีหลักเกณฑ์และมาตรฐานกำหนดไว้อย่างชัดเจน สำนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในฐานะผู้รับ

ใช้ประชาชนมิใช่เทวดา คัดค้านความเห็นของบุคคลอื่นเมื่อความเห็นนั้นไม่เป็นไปตามหลักการ และชัดเจนกว่าความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ราชการเกิดจากความรู้ความสามารถของตนเองมิใช่การประจบสอพลอ

ความเป็นประชาธิปไตยมิได้ผูกมัดไว้กับสถาบันใดสถาบันหนึ่ง แต่อยู่ที่สำนึกของสมาชิกในสังคมทุกหน่วย

ทุกคนเป็นวิญญานของประชาธิปไตย
ทุกคนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้าง และรักษา
ความเป็นประชาธิปไตย
ดอกไม้บานแล้ว...รคนำ พรวนคืน
แล้วดอกไม้บาน.....ดอกไม้ประชาธิปไตย.....จะ
บานเป็นนิรันดร์

คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ใ้ว่า "Order
of the Chairman of the
National Executive
Council"

เมื่อมนุษย์ได้รวมกันและก่อตั้งรัฐขึ้น รัฐ
นั้นจำเป็นต้องมีกฎหมายใช้บังคับเสมอ ความ
หมายของคำว่ากฎหมายนั้นอาจสรุปโดยย่อว่า
"คือข้อบังคับของรัฐซึ่งกำหนดความประพฤติ
ของมนุษย์ ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูก
ลงโทษ" ตัวอย่างของกฎหมายประเภทนี้
เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎ
หมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น

ปัจจุบันการบริหารงานของประเทศได้
เพิ่มมากขึ้น และมีความสลับซับซ้อน การ
จะดำเนินกิจการเหล่านี้จะต้องกระทำในรูปของ
กฎหมายเพื่อความสะดวกและถูกต้องตามกฎหมาย
ดังนั้น ถ้าเราอ่านราชกิจจานุเบกษาจะ
พบว่าการตรากฎหมายใหม่ ๆ เป็นจำนวน
มาก กฎหมายใหม่ ๆ หลายฉบับอาจจะไม่มี
ลักษณะเป็นข้อบังคับของรัฐ ซึ่งกำหนด
ความประพฤติของมนุษย์ ผู้ใดฝ่าฝืนจะ
ได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ แต่เป็นการดำเนิน
กิจการบางอย่างที่จำต้องกระทำในรูปของกฎ
หมาย เพื่อเป็นแบบพิธีเท่านั้น เช่น พระราช

บัญญัติงบประมาณประจำปี พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เป็นต้น

อำนาจในการตรากฎหมายนั้นขึ้นอยู่กับ
รูปของรัฐบาล (Form of Government)
กล่าวคือ เมื่อสมัยมีการปกครองระบอบสม
บูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์ทรงมีอำ
นาจสูงสุดในการปกครองประเทศ พระองค์
จึงทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะตรากฎหมาย
เท่าที่เห็นว่าจำเป็นสำหรับการปกครองประเทศ
กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นเรียกชื่อ
ว่า พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ประ
กาศพระบรมราชโองการ หรือเรียกชื่ออย่าง
อื่น เช่น ประมวลกฎหมาย ฯลฯ

กฎหมายที่ตราขึ้นในสมัยสมบูรณาญา
สิทธิราชย์และยังคงใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันก็
เช่น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๑-๔
 เป็นต้น

ครั้นเมื่อเปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบ
ประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าอำนาจอธิปไตยมา
จากปวงชนโดยมีรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูง
สุดในการปกครองประเทศ และเป็นการปก
ครองที่พระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ
(Constitutional monarchy)

รัฐธรรมนูญของประเทศไทยได้บัญญัติรับรองว่า "อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ"

ปกติอำนาจภายในประเทศแบ่งออกเป็นสามอำนาจ คือ อำนาจนิตินิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิตินิติบัญญัติทางสภานิตินิติบัญญัติแห่งชาติ อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการทางศาล ดังนั้น พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิตินิติบัญญัติคือการตราพระราชบัญญัติ "โดยคำแนะนำและยินยอม" ของสภานิตินิติบัญญัติแห่งชาติ สำหรับกฎหมายประเภทอื่น ๆ เช่น พระราชกฤษฎีกา พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายแม่บทซึ่งอาจเป็นพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายก็ได้ และพระราชกฤษฎีกาจะมีข้อความขัดหรือแย้งกับกฎหมายแม่บทไม่ได้ ฯลฯ

เมื่อมีการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองโดยคณะปฏิวัติเห็นว่าเพื่อที่จะแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์และประชาชนให้เรียบร้อยเป็นปกติสุขโดยรวดเร็ว เมื่อยึดอำนาจการปกครองได้สำเร็จและมีการรับรองอำนาจ

ของคณะปฏิวัติโดยทั่วไปแล้วพร้อมมีกับการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ คณะปฏิวัติย่อมมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศและมีอำนาจประกาศข้อบังคับของคณะปฏิวัติเพื่อใช้เป็นกฎหมายได้ มีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับพิพากษารับรองว่าข้อบังคับของคณะปฏิวัติที่บังคับใช้กับประชาชนนั้นเป็นกฎหมายเช่นเดียวกับกฎหมายทั่วไป

กฎหมายที่คณะปฏิวัติตราขึ้นนั้นเรียกชื่อเหมือนกันหมดว่า "ประกาศของคณะปฏิวัติ" โดยลงเลขที่ตามลำดับกันไป ตัวอย่างเช่น ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐, ที่ ๑๑, ที่ ๑๒ ฯลฯ ผู้ที่ไม่ค่อยถนัดในเรื่องตัวเลข (รวมทั้งผู้เขียน) จึงออกจะลำบากในการจำชื่ออยู่สักหน่อย

ประกาศของคณะปฏิวัติ แม้จะเรียกชื่อเหมือนกันแต่คำบังคับใช้เป็นกฎหมายไม่เท่ากันทุกฉบับ บางฉบับมีคำบังคับใช้เป็นพระราชบัญญัติ บางฉบับมีคำบังคับเป็นพระราชกฤษฎีกา ตัวอย่างเช่น ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ (ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน) มีคำบังคับใช้เป็นพระราชบัญญัติเพราะในยามปกติเรื่องเช่นนี้ตราเป็นพระราชบัญญัติ หรือประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ (ว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม) มีคำบังคับใช้เป็นพระราชบัญญัติเช่นกัน แต่ประ

กาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๘๔ (ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่ของกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทยออกเป็นเขต พ.ศ. ๒๕๐๐ และบัญญัติข้อความขึ้นใหม่) มีคำบังคับใช้เป็นพระราชกฤษฎีกาเพราะในยามปกติเรื่องเช่นนี้เราตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ประกาศของคณะปฏิวัติบางฉบับเป็นประกาศของทางราชการตามธรรมดาไม่มีคำบังคับเป็นกฎหมาย เช่น ประกาศฯ ฉบับที่ ๔๑ (เรื่องสมเด็จพระเจ้าเฟรเดริก ที่ ๘ พระมหากษัตริย์แห่งประเทศเดนมาร์กสวรรคต ให้สถานที่ราชการลดธงครึ่งเสา ๓ วัน) หรือประกาศฯ ฉบับที่ ๖๓ (เรื่องสมเด็จพระเจ้ามเหศวราฯ พระมหากษัตริย์แห่งเนปาลเสด็จเสด็จสวรรคต ให้สถานที่ราชการทุกแห่งลดธงครึ่งเสา ๓ วัน)

ปัญหาว่าระหว่างที่ใช้อำนาจปฏิวัติอยู่นั้น คณะปฏิวัติจะมีอำนาจในการตรากฎหมายเพียงใด ผู้เขียนเห็นว่าถ้าพิจารณาตามหลักวิชาแล้ว คณะปฏิวัติมีอำนาจในการตรากฎหมายได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งอาจเทียบได้กับอำนาจสูงสุดของรัฐสภา (Supremacy of the Parliament) ของอังกฤษ เพราะรัฐสภาของอังกฤษมีอำนาจสูงสุด

ในการตรากฎหมายอย่างใดก็ได้ ผู้ใดหรือแม้แต่ศาลเองไม่อาจกล่าวอ้างว่ากฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นนั้นใช้บังคับไม่ได้ Wade ผู้เขียนตำรากฎหมายรัฐธรรมนูญของอังกฤษ ยกตัวอย่างว่า ถ้ารัฐสภาของอังกฤษตรากฎหมายที่ลึกลับผิดว่าบุคคลใดเดินสูบบุหรี่อยู่บนถนนในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส มีความผิดถ้าบุคคลที่เดินสูบบุหรี่ดังกล่าวเข้ามาในประเทศอังกฤษเขาก็อาจถูกลงโทษตามกฎหมายฉบับดังกล่าวได้

อย่างไรก็ดี แม้คณะปฏิวัติจะมีอำนาจในการตรากฎหมายได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัดก็ตาม คณะปฏิวัติก็ย่อมคำนึงถึงหลักแห่งกฎหมาย (Rule of Laws) ขอบข่ายแห่งจารีตประเพณี สภาพสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ ฯลฯ อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งย่อมคำนึงว่า เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในภายหลังแล้ว ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญอาจทำให้ประกาศของคณะปฏิวัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญเป็นโมฆะได้ เรื่องทำนองนี้เคยเกิดขึ้นเมื่อคณะใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๐๑ ประกาศว่าศาลแขวงอุบลราชธานีได้พิจารณาคดีเรื่องหนึ่งและมีความเห็นว่าประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๓ ข้อ ๑ และข้อ ๒ แย้งหรือขัดต่อรัฐ

รัฐธรรมนูญ ๗ พ.ศ. ๒๕๑๑ ม. ๑๕๗ ม. ๑๕๘
ม. ๑๖๐ และ ม. ๒๗ ใช้บังคับอีกต่อไป
ไม่ได้ เรื่องนี้ได้นำเสนอต่อคณะกรรมการ
ตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย อย่างไรก็ตามก็
คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญ (นายว
การบัญชา พลตรีศิริ สิริโยธิน นายกำธร
พนธุลาภ นายสงวน ชูบุญญา พลตรีกรม
หมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ พระมณูเวทย์วิมล
มาท และพลโทสุข เปรมาวิน) ได้วินิจฉัย
ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๓ ไม่
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฯ แต่อย่างไร
(คำวินิจฉัย ที่ ต. ๑/๒๕๑๓ ลงวันที่ ๕
มกราคม ๒๕๑๓ : ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
๘๗ ตอนที่ ๔ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๑๓
หน้า ๑๘๑)

ประกาศของคณะปฏิวัตินั้นเมื่อมีคำบัง
คับเป็นกฎหมายแล้วก็จะใช้บังคับอยู่ตลอดไป
จนกว่าจะมีการยกเลิกหรือแก้ไข เปลี่ยนแปลง
แต่การจะยกเลิกหรือแก้ไข เปลี่ยนแปลง
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับใด จะต้องกระ
ทำโดยกฎหมายที่มีคำบังคับเสมอกันหรือสูง
กว่าประกาศ ฯ ฉบับนั้น ๆ

ถ้ายังอยู่ในขณะใช้อำนาจปฏิวัติ ก็ทำ
เป็นประกาศของคณะปฏิวัติยกเลิกหรือแก้ไข
ได้ ตัวอย่างเช่น ประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะ
ปฏิวัติฉบับที่ ๔๕ ว่าด้วยเวลาขายอาหารและ
เล่นมหรสพ เป็นต้น

ถ้าอยู่ในระหว่างใช้รัฐธรรมนูญแล้ว การ
ยกเลิกหรือแก้ไขก็ต้องพิจารณาว่าประกาศ ฯ
ฉบับนั้นมีคำบังคับเพียงใด ประกาศ ฯ ที่มี
คำบังคับเป็นพระราชบัญญัติก็ต้องทำโดยพระ
ราชบัญญัติ หรือประกาศ ฯ ที่มีคำบังคับ
เป็นพระราชกฤษฎีกา ก็ต้องทำโดยพระราช
กฤษฎีกาหรือพระราชบัญญัติ (ซึ่งมีคำบังคับสูง
กว่า) ตัวอย่างเช่นพระราชบัญญัติยกเลิกประ
กาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๑๔
 เป็นต้น

ประกาศ ฯ บางฉบับมีจุดมุ่งหมายเพื่อ
กระทำการบางอย่างและภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้
เมื่อกระทำกิจการนั้นแล้วหรือพ้น
ระยะเวลานั้นแล้วก็ไม่บังคับใช้ต่อไป ตัวอย่าง
เช่น ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๓
(ให้กู้เงินจากต่างประเทศได้ไม่เกินเก้าพัน

ฉันทบาท ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕) เป็นต้นไป

เมื่อมีการประกาศใช้ธรรมนูญการปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้ว ม. ๒๑ แห่งธรรมนูญฯ บัญญัติว่า “บรรดาประกาศของคณะปฏิวัติหรือคำสั่งของหัวหน้า คณะปฏิวัติที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างการปฏิวัติวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จนถึงวันประกาศธรรมนูญการปกครองนี้ไม่ว่าจะเป็นไปในรูปใด และ

ไม่ว่าจะประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับ ในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหารหรือในทางตุลาการ ให้ถือว่าประกาศหรือคำสั่งตลอดจนการปฏิบัติ ตามประกาศหรือคำสั่งนั้นเป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมาย”

ม. ๒๑ นี้ มีความมุ่งหมายมิให้บุคคลใดนำเอาประกาศฯ หรือคำสั่งของหัวหน้า คณะปฏิวัติมาฟ้องร้องต่อศาล เพราะประกาศหรือคำสั่งฯ นั้นชอบด้วยกฎหมายทุกประการ

๓๖

ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๐๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรื่อง กำจัดทัศนคติความเกี่ยวข้องกับคำว่าองค์การ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้

เนื่องจากความหมายของคำว่า องค์การ องค์การของรัฐบาล องค์การของรัฐ และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง ยังไม่มีความชัดเจนพอ จึงได้เสนอขอให้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พิจารณานุมัติให้ใช้เรียกและมีความหมายเกี่ยวกับคำดังกล่าวต่อไป ความละเอียดปรากฏตาม บันทึกที่ส่งมาพร้อมนี้

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาแล้ว มีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วย ตามที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยราชการในสังกัด ทราบต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.
(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม.

โทร. ๘๑๐๐๘

เรื่อง คำจำกัดความเกี่ยวกับคำว่าองค์การ

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เรื่องคำจำกัดความเกี่ยวกับคำว่าองค์การว่า เพื่อความชัดเจนในความหมายของคำว่า องค์การ องค์การของรัฐบาล องค์การของรัฐ และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง จึงขอประทานเสนอความหมายตามที่ได้รวบรวมจากเอกสารต่อไปนี้ มาเพื่อได้โปรดพิจารณา -

๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๓
๒. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๒๑ กันยายน ๒๔๘๗ เรื่อง ความหมายของคำว่า "องค์การของรัฐบาล"
๓. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๔
๔. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๓๓
๕. คำรณเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่ใช้ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย นายไพศาล ชัยมงคล
๖. เอกสารหลักในการสัมมนาพัฒนานักบริหารระดับอธิบดี ที่เสนอคณะกรรมการปรับปรุงระบบบริหารราชการและรัฐวิสาหกิจ โดย ดร. นาท ตัณฑวิรุฬห์
๗. คำรณการบริหารงานทหารสำหรับการป้องกันประเทศ โดย พันเอก ดร. จอห์น โรเบิร์ต ไมชโลน ในคณะกรรมการปรับปรุงการบริหารงานของกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา

รวมเรื่องและหลักการทั้งหมดตามที่ได้พบในเอกสารที่อ้างนั้น พอสมควรจะรวมความได้ว่า

ดังคณภายในประเทศ แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ

๑. ภาครัฐ (Public Sector)

๒. ภาคเอกชน (Private Sector)

ภาครัฐ จัดระเบียบในการบริหารงาน เป็นองค์การบริหารงานของรัฐ

องค์การบริหารงานของรัฐ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ -

๑. ส่วนราชการ

๒. รัฐวิสาหกิจ

ส่วนราชการ ได้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ ในราชการ เช่น กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ สำนัก สำนักงาน เทศบาล สุขาภิบาล และมีผู้ทำงานในราชการ เรียกว่า ข้าราชการ พนักงาน กบฏอกจ้าง

รัฐวิสาหกิจ ได้แก่หน่วยงานที่จัดเป็นหน่วย เช่น การ องค์การ สำนักงาน ศูนย์ สถาน โรงเรียน โรงพิมพ์ ธนาคาร บริษัท ฯลฯ และมีผู้ทำงานในรัฐวิสาหกิจ เรียกว่า พนักงาน กบฏอกจ้าง

จึงขอประทานเสนอ เพื่อได้โปรดพิจารณาอนุมัติให้ใช้เรียกและมีความหมายตามที่
ได้กราบเรียนมาแล้ว จนกว่าจะได้มีผู้พบข้อและความหมายเพิ่มเติม จึงนำมาพิจารณาแก้ไข
เพิ่มเติมใหม่

ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาแล้ว มีบัญชาให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา.

ที่ ศร. ๐๒๐๒/ว. ๑๐๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรื่อง ข้าราชการไปศึกษา อบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕
และหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๒๐/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์
๒๕๐๔

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีให้ข้าราชการซึ่งไปศึกษา อบรม และดูงานต่างประ
เทศ เมื่อกลับมาแล้วให้เสนอรายงานย่อให้คณะรัฐมนตรีทราบ กับให้กระทรวงทบวงกรมส่ง
รายงานนั้น ๆ ให้แก่สภาวิจัยแห่งชาติอีกทางหนึ่งด้วย ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีรายงาน ว่า โดยที่รัฐบาลได้มีนโยบายเพื่อการ
ประหยัด ๑๑ ประการออกใช้แล้ว โดยเฉพาะในข้อที่ ๑๑ ซึ่งกำหนดให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ทุก
ชนิดของทางราชการอย่างประหยัด เช่น การจัดพิมพ์รายงาน ผลงาน หรือเอกสารใด ๆ ให้
จัดทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นและให้เกิดประโยชน์มากที่สุด สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีจึงเสนอ
เรื่องรายงานการศึกษาในต่างประเทศของข้าราชการมาเพื่อพิจารณา โดยให้กระทรวงทบวงกรม
ที่ส่งข้าราชการไปศึกษาต่างประเทศ เสนอรายงานเพื่อ ๆ พม ๆ นายกรัฐมนตรีทราบ กับส่ง
ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้ทราบและใช้ประโยชน์จากรายงานนั้นจริง ๆ เท่านั้น เพื่อเป็น
การประหยัดเวลาของบรรดาท่านรัฐมนตรี และประหยัดค่าใช้จ่ายในการพิมพ์รายงานจำนวน
มาก ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเพื่อการประหยัดดังกล่าวข้างต้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษามาเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วย
และให้ถือปฏิบัติตามที่สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้หน่วยราชการในสังกัดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.
(อนันต์ เนตรโรจน์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๘๑๒๒๐๘

๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การทำสัญญาของผู้รับทุนหรือข้าราชการลาศึกษาภายในประเทศ
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๘ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๒

ตามที่ได้ขณัฒนคคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการรชดใช้เงินตามสัญญากรณ์ที่ผู้ได้รับทุน
รัฐบาลไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ผิดสัญญาโดยไม่กลับมารับราชการ หรือกลับมารับราชการ
ไม่ครบกำหนดตามสัญญา มาเพื่อถ้อปฏิบัติต่อไป ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้พิจารณาเห็นสมควรกำหนดให้ผู้ได้รับทุนการศึกษา
ภายในประเทศตามความต้องการของส่วนราชการ และข้าราชการผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลาศึกษา
หรือฝึกอบรมภายในประเทศทำสัญญารับราชการชดใช้ทุนเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเท่าของเวลา
ที่ได้รับทุน หรือได้รับเงินเดือน และในกรณีที่ผิดสัญญาเนื่องจากรับราชการไม่ครบตามที่กำ
หนดไว้ ให้มีการชดใช้คืนเงินทุน หรือเงินเดือนรวมทั้งเบื้ปรับอีกหนึ่งเท่า เช่นเดียวกับข้าราชการ
ที่ไปศึกษาฝึกอบรม หรือคูงาน ณ ต่างประเทศ โดยให้ทำตามแบบสัญญาของข้าราชการ
ที่ไปศึกษา หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ โดยอนุโลม จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี
พิจารณา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ ลงมติเห็นชอบด้วย
ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง สำหรับผู้ที่ได้ทำสัญญารับทุนไปแล้ว ให้คงปฏิบัติไปตาม
สัญญานั้น

จึงเรียนขณัฒนมา เพื่อถ้อปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัด
ทราบด้วย,

ขอแสดงความนับถ้ออย่างสูง
พลเรือเอกอนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.
(อนันต์ เนตรโรจน์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๘ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ

เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรม)

ด้วย ก.พ. ได้มีมติรับรองปริญญาของมหาวิทยาลัย ประกาศนียบัตรวิชาชีพของ
กระทรวงศึกษาธิการ และการเปลี่ยนชื่อประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ ก.พ. รับรองแล้ว ดังนี้

๑. รับรองปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเทคโนโลยี
และปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยม ของบัณฑิต
วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาจบรรจผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการ
ได้ตามข้อ ๖ (๕) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๒. รับรองประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
ของวิทยาลัยพณิชยการพระนคร กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ว่าเป็นประกาศนียบัตร
ซึ่งอาจบรรจผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๓ (๑๑) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๕
(พ.ศ. ๒๕๕๑)

๓. รับรองประกาศนียบัตรครุมัธยมศึกษาปหัตถกรรม (ป.ม.ศ.) ของโรงเรียน
เพาะช่าง กรมอาชีวศึกษา ว่าเป็นประกาศนียบัตรซึ่งอาจบรรจผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการ
ได้ตามข้อ ๔ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๕ (พ.ศ. ๒๕๕๑)

๔. อนุมัติให้เปลี่ยนชื่อประกาศนียบัตรวิชาการใช้าระงับความรู้สึก ของโรงเรียน
การใช้าระงับความรู้สึก กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตามข้อ ๔ (๑๓)
แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๒๗ (พ.ศ. ๒๕๐๗) เป็นประกาศนียบัตรวิชาวิสัญญีวิทยาสำหรับ
พยาบาลของโรงเรียนวิสัญญีพยาบาล กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

๔๒

ทั้งนี้ หากส่วนราชการใดประสงค์จะบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาคณะกฏาภิบาล ก็ขอให้ทำ
ความตกลงกับ ก.พ. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) จินดา ฅ สงขลา
(พันเอก จินดา ฅ สงขลา)
เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๘,๔๕

ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๐๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๖

เรื่อง รดยนต์ประจำตำแหน่งข้าราชการชั้นพิเศษ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๓๘ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๖

ตามที่ได้อนุมัติคณะรัฐมนตรีให้ผู้อำนวยการกอง หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก พันตำรวจเอก ซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่เดือนละ ๕,๔๐๐ บาทขึ้นไป ซื่อรดยนต์ประจำตำแหน่งได้ในราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท นั้น

บัดนี้ สำนักงบประมาณรายงานว่า การกำหนดหลักเกณฑ์การซื่อรดยนต์ประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการชั้นพิเศษขึ้นไปดังกล่าวแล้ว มีลักษณะเป็นการกำหนดไว้กว้าง ๆ เพื่อให้หลักเกณฑ์การจัดรดยนต์ประจำตำแหน่งเป็นไปอย่างเหมาะสม เป็นธรรม และประหยัด งบประมาณแผ่นดินควรกำหนด ตำแหน่งของข้าราชการชั้นพิเศษที่มีรดยนต์ประจำตำแหน่ง ดังนี้

๑. ตำแหน่งหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น อธิบดี รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี เจ้ากรม รองเจ้ากรม ปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง เป็นต้น
๒. ตำแหน่งที่จำเป็นต้องเดินทางปฏิบัติราชการนอกสำนักงานบ่อย ๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นต้น

๓. สำหรับตำแหน่งอื่น ๆ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาจัดให้มีรดยนต์ประจำตัวได้ตามความเหมาะสมและจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยไม่มีข้อผูกพันว่า สำนักงบประมาณจะต้องตั้งงบประมาณจัดหารดยนต์ดังกล่าวให้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๖ ลงมติอนุมัติให้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ตามที่สำนักงบประมาณเสนอ

จึงเรียนขึ้นมายัง เพื่อถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.
(อนันต์ เนตรโรจน์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม.
โทร. ๘๑๐๐๗

พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓๐)

พ.ศ. ๒๕๑๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๑๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ให้มี อ.ก.พ. ทำหน้าที่ อ.ก.พ. กระทรวงประกอบด้วยประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นประธาน รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นรองประธาน เลขาธิการรัฐสภา และรองเลขาธิการรัฐสภาเป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง และให้มี อ.ก.พ. ทำหน้าที่ อ.ก.พ. กรม ประกอบด้วยเลขาธิการรัฐสภาเป็นประธาน รองเลขาธิการรัฐสภา ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้าส่วนราชการซึ่งมีฐานะเทียบกองเป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง ให้ อ.ก.พ. ดังกล่าวเลือกตั้งเลขานุการหนึ่งคน

อ.ก.พ. ตามความในมาตรา ๓๑ นอกจากมีหน้าที่ด้ระบุไว้ในบทมาตราค่างๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้มีหน้าที่ช่วย ก.พ. หรือ อ.ก.พ. กระทรวง แล้วแต่กรณี ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๐๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ทวิ การโอนข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการอัยการ ทหาร ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ข้าราชการส่วนจังหวัด ข้าราชการกรุงเทพมหานคร หรือพนักงานเทศบาล มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนในอัตราเงินเดือนที่ไม่สูงกว่าเดิม อาจทำได้ถ้าเจ้าตัวสมัครใจ โดยกระทรวง ทบวง กรม ที่จะรับโอนทำความตกลงกับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด กรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล เจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี แล้วรายงาน ก.พ. เพื่อพิจารณาอนุมัติ และให้ ก.พ. มีอำนาจเทียบกับชั้น อันดับ และชั้นเงินเดือน ข้าราชการพลเรือนที่จะรับโอนมาบรรจุ

การโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ ให้ ก.พ. รายงานคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาอนุมัติ และเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้ส่งบรรจุ

การโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอกและชั้นโท เมื่อได้รับอนุมัติจาก ก.พ. แล้ว ให้เจ้ากระทรวงเป็นผู้ส่งบรรจุ

การโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีและชั้นจัตวา เมื่อได้รับอนุมัติจาก ก.พ. แล้ว ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี เป็นผู้ส่งบรรจุ

การโอนข้าราชการประเภทวิสามัญและพนักงานเทศบาลวิสามัญจะกระทำมิได้

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ที่โอนมาในขณะที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานเทศบาล เป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๖ ตำแหน่งข้าราชการการเมืองมีดังนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รองนายกรัฐมนตรี
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๔) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (๕) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
- (๖) รัฐมนตรีว่าการทบวง
- (๗) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง
- (๘) รัฐมนตรี
- (๙) ประธานที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
- (๑๐) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
- (๑๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๑๒) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๑๓) เลขานุการที่เนียบนายกรัฐมนตรี
- (๑๔) รองเลขานุการที่เนียบนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
- (๑๕) ผู้ช่วยเลขานุการที่เนียบนายกรัฐมนตรี
- (๑๖) เลขานุการที่เนียบนายกรัฐมนตรี
- (๑๗) ประจำสำนักที่เนียบนายกรัฐมนตรี
- (๑๘) โฆษกประจำสำนักที่เนียบนายกรัฐมนตรี
- (๑๙) รองโฆษกประจำสำนักที่เนียบนายกรัฐมนตรี
- (๒๐) เลขานุการคณะรัฐมนตรี

- (๒๑) รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
- (๒๒) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
- (๒๓) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- (๒๔) เลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ
- (๒๕) รองเลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการฝ่ายการเมือง
- (๒๖) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๒๗) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
- (๒๘) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง
- (๒๙) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง
- (๓๐) เลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- (๓๑) ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- (๓๒) เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๓๓) ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘ ทวิ และมาตรา ๑๐๘ ตรี แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๑๐๘ ทวิ การแต่งตั้งข้าราชการการเมืองตำแหน่งเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเห็นสมควรและเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้

มาตรา ๑๐๘ ตรี การแต่งตั้งข้าราชการการเมืองตำแหน่งเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเห็นสมควรและเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้ โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑๑ ทวิ และมาตรา ๑๑๑ ตรี แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

“มาตรา ๑๑๑ ทวิ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๑ (๑) (๒) และ (๕) ข้าราชการการเมืองในตำแหน่งเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติออกจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีคำสั่งให้ออก ไม่ว่าจะเป็นการออกโดยมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม

(๒) ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๑๑ ตรี ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๑ (๑) (๒) และ (๕) ข้าราชการการเมืองในตำแหน่งเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีคำสั่งให้ออก โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีไม่ว่าจะเป็นการออกโดยมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม

(๒) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ้นจากตำแหน่ง”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

“บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

บัญชีหมายเลข ๒

ข้าราชการการเมือง

(๑) นายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๑๒,๐๐๐	บาท
(๒) รองนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๑๑,๐๐๐	บาท
(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือรัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๔) รัฐมนตรีว่าการทบวงหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง	เดือนละ	๘,๐๐๐	บาท
(๕) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๖) ประธานที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๗) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๘,๒๐๐	บาท
(๘) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๗,๘๐๐	บาท
(๙) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๗,๔๐๐	บาท
(๑๐) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๖,๓๐๐	บาท
(๑๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ	๘,๐๐๐	บาท
(๑๒) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๑๓) เลขธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๑๔) รองเลขธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง	เดือนละ	๘,๒๐๐	บาท
(๑๕) ผู้ช่วยเลขธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๖,๓๐๐	บาท
(๑๖) เลขานุการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๕,๔๐๐	บาท
(๑๗) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๘,๒๐๐	บาท
(๑๘) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๗,๔๐๐	บาท
(๑๙) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๖,๖๐๐	บาท
(๒๐) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๖,๐๐๐	บาท
(๒๑) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๕,๔๐๐	บาท
(๒๒) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๔,๕๐๐	บาท

(๒๓) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๓,๕๐๐	บาท
(๒๔) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๓,๓๐๐	บาท
(๒๕) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๒,๘๐๐	บาท
(๒๖) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๒,๕๐๐	บาท
(๒๗) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๒,๒๐๐	บาท
(๒๘) โฆษกประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๘,๒๐๐	บาท
(๒๙) รองโฆษกประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ	๗,๔๐๐	บาท
(๓๐) เลขธิการคณะรัฐมนตรี	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๓๑) รองเลขธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง	เดือนละ	๘,๒๐๐	บาท
(๓๒) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๓๓) เลขธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๓๔) เลขธิการคณะกรรมการตรวจและติดตาม ผลการปฏิบัติราชการ	เดือนละ	๘,๖๐๐	บาท
(๓๕) รองเลขธิการคณะกรรมการตรวจและติดตาม ผลการปฏิบัติราชการฝ่ายการเมือง	เดือนละ	๘,๒๐๐	บาท
(๓๖) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เดือนละ	๕,๔๐๐	บาท
(๓๗) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง	เดือนละ	๔,๕๐๐	บาท
(๓๘) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เดือนละ	๔,๕๐๐	บาท
(๓๙) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง	เดือนละ	๔,๑๐๐	บาท
(๔๐) เลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เดือนละ	๕,๔๐๐	บาท
(๔๑) ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เดือนละ	๔,๕๐๐	บาท
(๔๒) เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ	๔,๕๐๐	บาท
(๔๓) ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ	๔,๑๐๐	บาท

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการการเมือง และโดยที่เป็นการสมควรที่จะให้มีตำแหน่งข้าราชการการเมืองเพิ่มขึ้น คือ เลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙)

พ.ศ. ๒๕๑๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖

เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๑ ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นเกณฑ์คำนวณ แต่ถ้าเป็นการคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ ซึ่งพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุตามมาตรา ๑๕ เงินเดือนเดือนสุดท้ายให้หมายความรวมถึงเงินเดือนที่ได้เลื่อนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้นด้วย

การเลื่อนเงินเดือนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิรับเงินเดือนที่ได้เลื่อน แต่เงินเดือนที่ได้เลื่อนนั้นให้ถือเป็นเงินเดือนเดิม

ข้าราชการผู้ใดเคยดำรงตำแหน่งในขณะเดียวกันหลายตำแหน่ง แล้วพ้นจากตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนพ้นจากราชการ ให้ถือเงินเดือนเดือนสุดท้ายของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนที่เคยได้รับอยู่นั้นเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายสำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้ข้าราชการซึ่งจะต้องออกจากราชการเพราะเกษียณอายุ ได้รับการพิจารณำหนดความชอบประจำปีซึ่งปีนั้นออกจากราชการ และนำเงินบำเหน็จความชอบที่ได้รับนั้นมาคำนวณบำเหน็จบำนาญ

ปัญหา: เบียบข้าราชการพลเรือน

ควบคุมโดย เสริมสุข โกวิทวานิช
นิติกรเอก สำนักงาน ก.พ.

ตอบ สมาชิกจังหวัดสกลนคร

ถาม เดิมผมเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดสามัญชั้นตรีสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. โดยได้รับบรรจุแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ ต่อมา ผมได้โอนไปรับราชการในสังกัดกรม ข. และได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๖ ผมเกิดมีปัญหาค้างใจ จะขอเรียนถาม เพราะผมไปติดต่อสอบถามที่จังหวัด ก. แล้วได้รับคำตอบว่า ผมมีเวลาปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดนี้ ไม่ครบปี คือแค่ ๑๑ เดือน เท่านั้น ทางจังหวัดซึ่งพิจารณาความดีความชอบไปแล้ว จึงไม่ได้พิจารณาผลการปฏิบัติราชการของผมด้วย ผมจึงขอเรียนถามดังนี้

๑. สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๑๗ นี้ ผมจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนเงินเดือนหรือไม่

๒. รายงานการปฏิบัติราชการ ผมได้เขียนและยื่นไว้กับทาง ก จังหวัดก่อนโอนแล้ว จังหวัด ก. หรือกรม ข. จะเป็นผู้พิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้

๓. ถ้าจังหวัด ก. ออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้จะนำมาขึ้นเพื่อใช้กับสังกัดใหม่ของผม ได้หรือไม่

๔. กรม ข. จะยอมพิจารณาและออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนให้ได้หรือไม่

๕. ผมจะต้องปฏิบัติอย่างไร และต่อสังกัดไหนเพื่อให้ได้พิจารณาเลื่อนเงินเดือน

ตอบ กรมเจ้าสังกัดใหม่อาจพิจารณาส่งเดือนเงินเดือนได้ โดยขอให้
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเดิมแจ้งผลการปฏิบัติราชการ ของคุณในช่วงเวลา ๑๐
เดือนเศษ ไปให้ทราบเพื่อประกอบการพิจารณา

ตอบสมาชิกจังหวัดเชียงใหม่

ถาม คุณเป็นผู้หนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องและปัญหาต่างๆ ทั้งในวาร-
สารข้าราชการ คุณมีข้อข้องใจที่จะขอเรียนถามดังนี้

เดิมคุณรับราชการอยู่ในกรุงเทพฯ ต่อมาสามีของคุณต้องย้ายไป
รับราชการต่างจังหวัด คุณได้พยายามติดต่อหาที่ๆ จะขอโอนเพื่อย้ายติดตาม
สามี แต่ก็ไม่มีตำแหน่งที่จะรับโอนได้ (อาจจะเป็นเพราะคุณไม่รู้จักใครที่
ใหญ่โตพอในจังหวัดนั้นก็เป็นที่) คุณจึงตัดสินใจขอลาออกจากราชการที่ๆ
ที่เสียดายเป็นที่สุด เพราะรับราชการมาเป็นเวลานานถึง ๑๐ ปี หลังจากลาออก
แล้ว คุณก็ได้ทำงานในจังหวัดเดียวกับสามีโดยเป็นลูกจ้างชั่วคราว เงินเดือน
ลดลงมาจากที่เคยรับราชการครั้งหนึ่ง แต่ก็ต้องยอมเพราะมีความหวังว่าต่อไป
จะได้บรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่ ขณะนี้ยังไม่มีตำแหน่งให้ ต่อมา เมื่อถึง
เวลาทำงบประมาณใหม่ ท่านหัวหน้าก็ตั้งอัตรารับให้ โดยระบุว่า ขอบรรจุ
บุคคลซึ่งออกจากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการใหม่ หลังจากที่ยกย่องผลมา
เป็นเวลา ๑ ปีกว่า งบประมาณใหม่ก็ออกใช้ ผลปรากฏว่า ตำแหน่งที่ขอไป
ให้คุณนั้นถูกตัด ทำให้คุณหมดกำลังใจที่อดอยในการทำงานมาก เพราะ
ท่านเองก็คงจะทราบว่าการทำงานที่เคยรับราชการมานานถึง ๑๐ ปี และมีความจำเป็น
ต้องขอลาออก และมาได้งานใหม่ทำเป็นแค่ลูกจ้างชั่วคราวซึ่งไม่มีเกียรติยศนั้น
กับันทอนจิตใจพอดูอยู่แล้ว แต่เมื่อมีความหวังว่าจะได้บรรจุกลับเข้ารับราชการ
ในตำแหน่งเดิมก็ทำให้หมั่นกำลังใจขึ้น แต่ผลที่รอคอยมาเป็นปีปรากฏออกมาว่า
ไม่ได้อะไรเลยเช่นนี้ คุณจึงขอเรียนถามข้อข้องใจดังนี้ (ก่อนคุณจะลาออก
ก็คอยหาที่รับโอนมาเป็นเวลา ๑ ปี)

๑. ทางสำนักงบประมาณมีหลักเกณฑ์อย่างไร ในการพิจารณาให้หรือตัดตำแหน่งที่ขอตั้งไป

๒. การที่ตั้งงบประมาณระบุเจาะจงไปว่า ขอบรรจุบุคคลซึ่งออกจากราชการ กลับเข้ารับราชการนั้น ทางคณะกรรมการไม่พิจารณาให้เป็นกรณีพิเศษหรือ เพราะการที่ตั้งไปเช่นนั้น ก็แสดงว่ามีตัวบุคคลอยู่แล้ว ซึ่งน่าจะเห็นใจว่าเคยรับราชการมาแล้ว แต่อาจจะมีควมจำเป็นจึงต้องลาออก ควรจะสนับสนุนให้ได้กลับเข้ารับราชการใหม่

๓. โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว บุคคลที่ลาออกจากราชการมีทางหรือไม่ที่จะได้บรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่ โดยเฉพาะบุคคลผู้นั้นมิได้รู้จักคนใหญ่ ๆ ไต ๆ ในวงราชการที่จะมีอำนาจช่วยเหลือได้เลย

๔. บุคคลที่ลาออกจากราชการโดยได้รับบำเหน็จแล้ว ถ้าได้บรรจุกลับเข้ารับราชการ จะขอคืนเงินบำเหน็จเพื่อนับเวลาราชการต่อจากเดิมได้หรือไม่

ตอบ เรื่องกรรยาต้องลาออกจากราชการเพื่อติดตามสามี ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการในต่างจังหวัดเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก และคุณจะเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก

สำหรับข้อหารือของคุณเกี่ยวกับตำแหน่งนั้น เห็นว่า ในการพิจารณากำหนดให้มีตำแหน่งในส่วนราชการใด กฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารงานบุคคลกลาง คำนึงถึงปริมาณและคุณภาพของงานในส่วนราชการนั้น ดังนั้นผู้มีอำนาจกำหนดตำแหน่ง จะพิจารณาว่า ส่วนราชการดังกล่าวมีปริมาณและคุณภาพของงานเพิ่มขึ้นมากจนถึงกับจะต้องกำหนดให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่จะกำหนดขึ้นใหม่นั้น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในการพิจารณากำหนดให้มีตำแหน่งนั้น เขาจะพิจารณาเรื่องงาน ไม่ใช่ตัวบุคคล

ส่วนเรื่องการคืนบำเหน็จนั้น เห็นว่า ผู้ที่ได้ลาออกจากราชการ โดยได้รับบำเหน็จไปแล้ว ไม่อาจขอคืนบำเหน็จเพื่อนับเวลาราชการต่อจากเดิม

ตอบข้าราชการใหม่

ถาม ผมเพิ่งรับราชการใหม่เมื่อต้นปีเอง แต่ได้ติดตามวารสารข้าราชการมานานแล้ว โดยหาอ่านตามห้องสมุด บัดนี้มีปัญหาที่จะขอเรียนถามดังนี้

๑. ระเบียบการลาเท่าที่ทราบ การลาจึงต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะหยุดราชการได้ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งใบลา การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ลานั้นเป็นอย่างไร การไม่อนุญาตให้ลานั้น ต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ขอลาทราบด้วยหรือไม่

๒. เมื่อผู้บังคับบัญชาอนุญาตให้ลาแล้วผู้ลาจะเก็บใบลานั้นไว้เป็นหลักฐานได้หรือไม่

๓. ตัวอย่าง นาย ก. ส่งใบลาถึงต่อผู้บังคับบัญชาเมื่อวันที่ ๑ เพื่อขออนุญาตลาถึง ในวันที่ ๕-๗ แต่ไม่ทราบว่าอนุญาตหรือไม่ ก็ได้หยุดราชการในวันดังกล่าว ต่อมาในวันที่ ๓๐ ก็วันสิ้นเดือน นาย ก. ถูกผู้บังคับบัญชากล่าวหาว่าขาดราชการ ๓ วัน คือในวันที่ ๕-๗ อยากรทราบว่า นาย ก. ควรจะถูกลงโทษสถานใด

๔. การลาป่วยธรรมดา ๑ วัน ต้องมีใบรับรองของแพทย์หรือไม่ เช่นปวดฟัน เป็นต้น

ตอบ ๑. เกี่ยวกับเรื่องการลาถึงส่วนตัวนั้น ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง ระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือน และข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ข้อ ๘ กำหนดไว้ดังนี้

“ข้าราชการผู้ใดจะลาถึงส่วนตัว หรือลาพักก่อนต้องได้รับอนุญาตแล้วจึงหยุดราชการได้ เว้นแต่การลาถึงส่วนตัวนั้นถ้ามีเหตุอันจำเป็น และไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทัน จะยื่นใบลาไว้แล้วหยุดราชการก็ได้ แต่จะต้องรับแจ้งเหตุผลให้ทราบโดยเร็ว”

สำหรับเรื่องการอนุญาตให้ลาภกิจส่วนตัวหรือไม่อนุญาตนั้น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๕ กำหนดไว้ดังนี้

“การลาภกิจส่วนตัว หรือลาพักก่อนนี้ ผู้บังคับบัญชาจะอนุญาตตามที่ขอลา หรือน้อยกว่าที่ขอลา หรือจะไม่อนุญาตก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร”

เห็นได้ว่า พระราชกฤษฎีกาไม่มีข้อความใดที่ให้ผู้บังคับบัญชาต้องแจ้งเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ลา ให้ผู้ขอลาทราบ

๒. ในทางปฏิบัติ แผนกการเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดังกล่าว จะเป็นผู้เก็บใบลาไว้เป็นหลักฐาน เพื่อตรวจสอบว่าข้าราชการในส่วนราชการเจ้าสังกัด มีวันลาเกิน ๔๕ วัน ใน “รอบปีที่แล้วมา” อันจะมีผลกระทบกระเทือนถึงการพิจารณาเงินเดือนหรือไม่เป็นต้น ผู้ตอบปัญหาไม่ทราบว่า ผู้ที่มีความจำเป็นประการใดที่จะต้องเก็บใบลาของตนไว้เป็นหลักฐาน

๓. นาย ก. ควรจะถูกลงโทษสถานใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่ามีเหตุผลอันใดที่ไม่รอรบอนุญาตให้ลาภกิจได้

๔. มาตรา ๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาฯ กำหนดไว้ว่า “การลาป่วยตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไปต้องมีใบตรวจของแพทย์ปริญา หรือแพทย์ประกาศนียบัตร หรือแพทย์ซึ่งผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเห็นชอบด้วยแนบไปกับใบลาป่วย” แต่ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ข้อ ๘ กำหนดเพิ่มเติมในเรื่องการลาป่วยไว้ดังนี้

“ในการพิจารณาอนุญาต แม้การลาไม่ถึงกำหนดระยะเวลาซึ่งจะต้องมีใบตรวจของแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของ

ข้าราชการ ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร จะให้มีใบตรวจของแพทย์ หรือสั่งให้แพทย์ตรวจก็ได้”

ดังนั้น สำหรับกรณีที่คุณทหารอ ผู้บังคับบัญชาจะขอใบตรวจของแพทย์ก็ได้

คอบสมาชิกเลขที่ ๒๐๓๓

ถาม เดิมผมเป็นข้าราชการสามัญชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๑,๕๐๐ ต่อมาได้มีการปรับอัตราเงินเดือนใหม่เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน สกน อัตราเงินเดือนของผมจึงเปลี่ยนไปเป็นชั้นโท อันดับ ๑ ชั้น ๑,๕๕๐ บาท

ในบับประมาณ ๒๕๑๗ ถ้าผมได้เงินเดือน ๑ ชั้น ก็เป็นอันว่า ต้องเลื่อนจากอันดับ ๑ ไปเป็นอันดับ ๒ ใหม่อีกครั้งหนึ่ง กรณีเช่นนี้ผมจะต้องทำปริมาณงานขอเลื่อนอันดับใหม่หรือไม่ หรือขึ้นเป็นอันดับ ๒ ตามเดิม โดยอัตโนมัติ และให้ถือสิทธิอันดับ ๒ เดิมอยู่ ผมไม่เข้าใจข้อความซึ่งพลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น. เคยตอบไว้ในวารสารข้าราชการ เกี่ยวกับเรื่องที่ว่า “ก.พ. จะต้องปรับให้คงได้รับสิทธิตามสิทธิที่ได้ยื่น ไม่ให้ลดสิทธิที่ควรจะได้รับลง” สิทธิที่ควรจะได้ คือ สิทธิในการเลื่อนเงินเดือน ๒ ชั้น หรือสิทธิในการยกเอาอันดับที่เข้าของเงินเดือนครองอยู่ก่อน คือ อันดับ ๒ หรือทั้งสองอย่าง

ตอบ บัญหาทำนองนี้ เคยตอบแล้ว จึงขอเรียนสั้นๆ ว่าผู้บังคับบัญชาอาจเลื่อนเงินเดือนให้คุณ ๑ ชั้น เป็น ชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๒,๑๔๐ บาทได้เอง โดยไม่ต้องขอให้ ก.พ. พิจารณาใหม่ แต่ถ้าจะเลื่อนเงินเดือนให้คุณ ๒ ชั้น เป็นชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๒,๒๕๐ บาท จะต้องขอให้ ก.พ. พิจารณา

ปัญหาคลาส

เฉลิมชัย วสินนท์	นิติกรพิเศษ	ศาสุขนิษฐ์ ปิ่นพระจุ	นักวิชาการคลังเอก
สนอง เทียนมณี	นิติกรโท	ปรีชา สุวรรณทัต	นิติกรโท กรมบัญชีกลาง

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๘๖๖

ถาม ๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากอง ๆ หนึ่ง เมื่อไปปฏิบัติราชการต่างสำนัก มีสิทธิเบิกเบี้ยเลี้ยงและค่าที่พักโรงแรมในอัตราเท่าใด? เพราะเหตุใด?

๒. การโอนข้าราชการต่างกรม ต่างกระทรวง เมื่อเข้ากระทรวงที่ขอโอนได้มีหนังสือขอโอนข้าราชการคนหนึ่ง แต่การโอนต้องใช้เวลาออร์ปกับกระทรวงที่ขอโอนนี้ มีงานเร่งด่วนที่จะต้องใช้ให้ข้าราชการคนนั้นทำโดยด่วน จึงขอยืมตัวมาช่วยราชการก่อน เจ้ากระทรวงต้นสังกัดเดิมอนุมัติให้ขมตัวมาช่วยราชการก่อนได้ จนกว่าจะมีการโอนตัวเสร็จเด็ดขาด

ในกรณีนี้ ข้าราชการที่มาช่วยราชการ ซึ่งอยู่ในลักษณะไม่สะดวกที่จะเดินทางไปมาระหว่างสถานที่นั้น กับสถานที่อยู่เดิม (จากส่วนกลางไปต่างจังหวัด) มีสิทธิเบิกเบี้ยเลี้ยงตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้หรือไม่? และเบิกได้นานเท่าใด?

ถ้าเรื่องกำลังดำเนินการอยู่ และมีการขัดแย้งในปัญหาการเบิกจ่าย จนสิ้นงบประมาณนั้นไปแล้ว จะทำฎีกาเบิกในงบประมาณต่อไปได้หรือไม่? ถ้าเบิกไม่ได้ เพราะเหตุใด?

ตอบ ๑. ถ้าการรักษาการนั้น ได้รับแต่งตั้งตามนัยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาตรา ๒๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญ

ชั้นโทที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากอง ก็เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการในตำแหน่งหัวหน้ากองได้

๒. การขมตัวในกรณีนี้ ก็เพื่อขอโอนมารับราชการในลักษณะประจำต่อไป จึงถือว่าเป็นการเดินทางไปรับราชการประจำแล้ว ข้าราชการผู้นั้นจึงไม่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้

ตามคอบสนาชิกเลขที่ ๒๗๒๘

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการใช้และรักษารถยนต์นั่ง พ.ศ. ๒๕๐๑ อธิบดีด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอาจนุมิตให้รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นรถประจำตัวได้ บัญญัติว่าเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งไม่ประสงค์จะใช้เป็นรถประจำตัวต่อไป และส่งคืนต่ออธิบดี อธิบดีต้องรายงานให้รัฐมนตรีทราบหรือไม่ เพราะตอนที่เป็นรถประจำตัวได้รายงานขอความเห็นชอบ เมื่อรถดังกล่าวพ้นสภาพเปลี่ยนเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล ก็น่าจะเสนอให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดได้ทราบเสียด้วย ความเห็นเช่นนี้ถูกหรือผิดครับ

ตอบ ถูกต้องแล้วครับ

คอบคุณวิสุทธ์ วิสเพ็ญ

ตาม จังหวัดได้จัดให้มีการอบรมครูประจำการปีงบประมาณ ๒๕๑๖ จึงได้มีหนังสือไปยังครูใหญ่โรงเรียน ก. ขอความอนุเคราะห์ให้นาย ข. ครูโรงเรียน ก. ไปช่วยเป็นวิทยากรในการอบรมครั้งนี้ ซึ่งครูใหญ่ได้บันทึกส่งว่า "แจ้งคุณ ข. ทราบ" นาย ข. เช่นรับทราบคำสั่งครูใหญ่และไปช่วยเป็นวิทยากรในการอบรมตามหนังสือของจังหวัด เมื่อนาย ข. ไปช่วยเป็นวิทยากรที่หน่วยอบรมนั้น นาย ข. ได้เขียนรายงานการเดินทางเพื่อขอเบิกค่าเบี่ยงเบนการเดินทางไปราชการจากหน่วยอบรม โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินของหน่วยอบรมบอกว่า นาย ข. มีสิทธิเบิกค่าเบี่ยงเบนเดินทางได้

ผมได้วินิจฉัยตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๑๖ แล้วมีความเห็นว่า นาย ข. จะขอเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไม่ได้ เพราะจังหวัดมีหนังสือให้เป็นวิทยากรช่วยให้การอบรม มิใช่สั่งให้นาย ข. ไปราชการซึ่งจังหวัดจะต้องออกเป็นคำสั่ง หรือมีหนังสือสั่งการให้นาย ข. ไปราชการ ถ้านาย ข. จะเบิกเงินก็ควรจะเบิกจากหมวดค่าตอบแทนเป็นค่าสอน มิใช่เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางจากหน่วยอบรม ได้เรียนปรึกษาเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดก็บอกให้นาย ข. มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางโดยอนุโลม ตามคำสั่งจังหวัดก็ตอบไม่ชัดเจน จึงขอเรียนถามเพื่อหาข้อยุติและทางปฏิบัติที่ถูกต้องว่า

๑. หนังสือราชการฉบับที่แนบมานี้ชื่อว่า เป็นหนังสือราชการเชิญนาย ข. ไปเป็นวิทยากรในการอบรม หรือว่า เป็นหนังสือสั่งการให้นาย ข. ไปราชการ

๒. ถ้าเป็นหนังสือสั่งให้นาย ข. ไปราชการ นาย ข. มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางหรือไม่

๓. ถ้านาย ข. มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงได้ นาย ข. จะต้องเบิกจากหน่วยอบรมหรือว่า เบิกจากทางโรงเรียน

๔. ถ้าหนังสือดังกล่าวแล้วข้างต้นชื่อว่า เป็นหนังสือเชิญนาย ข. ไปช่วยสอนเป็นราชครูโฆง การที่นาย ข. เขียนรายงานการเดินทางเพื่อขอเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางโดยที่ตนเองไม่มีสิทธิจะเบิกนั้น จะมีความผิดทางวินัยหรือไม่สถานใด

๕. นาย ข. ไม่ได้เขียนรายงานการเดินทางเอง แต่เจ้าหน้าที่การเงินของหน่วยอบรมเป็นผู้เขียนให้ นาย ข. เป็นผู้ลงชื่อในรายงานการเดินทางฉบับนั้น นาย ข. จะต้องรับผิดทางวินัยสถานใด และเจ้าหน้าที่ผู้เขียนจะต้องรับผิดทางวินัยสถานใด

ตอบ การที่ครูใหญ่ได้แจ้งให้นาย ข. ทราบดังกล่าว ถือได้ว่า ส่งให้นาย ข. ไปราชการแล้ว นาย ข. จึงขอมอยู่ในข้ายที่จะเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามนัยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการแล้ว โดยขอเบิกทางสังกัดของนาย ข. เอง

การเขียนรายงานการเดินทาง ในหลักการควรจะเขียนด้วยตนเอง เพราะตัวเองเป็นผู้เดินทาง ส่วนการให้ผู้อื่นเขียนให้จะมีความผิดหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับว่ารายงานนั้นเป็นเท็จหรือไม่

ตอบสมาชิกเรือนจำกลางบางขวาง

ถาม ขอเรียนถามหลักปฏิบัติเกี่ยวกับระยะเวลาการคำนวณตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๘ ระบุว่า ผู้ซึ่งไม่เคยรับราชการมาก่อน แต่ได้เป็นทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เมื่อปลดเป็นกองหนุนแล้วได้เข้ารับราชการอีก โดยเวลารับราชการจะติดต่อกับเวลาราชการกองประจำการหรือไม่ก็ตาม ยังไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

ขอเรียนว่า ข้าพเจ้าได้รับราชการทหารในกองประจำการมาแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๔๗๘ ได้ปลดเป็นทหารนอกประจำการกองหนุนชั้นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๐ กระทรวงกลาโหมรับรองการเป็นทหารกองประจำการแล้ว ระยะเวลาจะได้กับกี่เดือนกัวัน ระยะเวลาดังกล่าวนี้จะเอามาบวกเข้ากับเวลาราชการตามปกติได้หรือไม่

ต่อมา ข้าพเจ้าได้รับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๑ เป็นต้นไป และต่อมาได้รับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๘๕ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ ระยะเวลาจะได้กับกี่เดือน กัวัน

ต่อมา กระทรวงกลาโหมรับรองเวลาทวิคูณกรณีสงครามอินโดจีน

ฝรั่งเศส ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๓ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๘๔
ระยะนี้ได้กับเดือน กวีน

กระทรวงกลาโหมได้รับรองเวลาทวิคูณกรณีสงครามมหาเอเชียบูร-
พา ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๔๘๖ ระยะนี้ได้
กับเดือน กวีน

ต่อมา เรือนจำ ฯ รับรองเวลาทวิคูณประกาศใช้กฎอัยการศึกใน
เขต ๒๖ จังหวัด ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๐๐ ถึงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๐๑
และรับรองเวลาทวิคูณ ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๒๑
ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๘ ระยะเวลาดังกล่าวได้กับ กเดือน
กวีน

สิทธิในการรับบำนาญรวมระยะเวลาราชการปกติ ได้กับ กเดือน
กวีน และสิทธิในการรับบำนาญรวมระยะเวลาราชการทวิคูณ ได้กับ กเดือน
กวีน

อนึ่ง กระทรวงกลาโหมรับรองเงินเดือนครั้งสุดท้ายในแบบ ส. ๑๒
บาท จะเอาไปบวกรวมกับเงินเดือนครั้งสุดท้ายของข้าราชการพลเรือน ก่อน
คำนวณเงินบำนาญหรืออย่างไร หรือเอา ๑๒ บาท ไปบวกกันเมื่อกำหนดเป็น
เงินบำนาญพลเรือน เสร็จแล้วหรืออย่างไร

ตอบ มาตรา ๘ (๕) มิได้เป็นบทบัญญัติในการนับเวลาราชการ หาก
แต่เป็นบทบัญญัติที่ใช้พิจารณาว่า มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญปกติหรือไม่เท่านั้น
กล่าวคือ ถ้าเคยเป็นทหารกองประจำการมาก่อน เมื่อปลดเป็นกองหนุนแล้ว
ได้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน “ถ้ามีเวลาราชการตอนเป็นข้าราชการ
พลเรือนยังไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์ ก็ย่อมไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติ

บทบัญญัติเกี่ยวกับการนับเวลาระหว่างเป็นทหารกองประจำการเป็น
เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ วรรค
ท้าย ซึ่งนับได้

๒. ระหว่างเป็นทหารกองประจำการจะได้เวลาราชการ ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๐ วัน นำมาบวกกับเวลาตอนเป็นข้าราชการสามัญได้

๓. เวลาว่างเป็นวิสามัญต้องตัดออก ตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ระหว่าง ๑ มีนาคม ๒๔๘๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘ จะเป็นเวลาราชการ ๓๔ ปี ๗ เดือน

๔. เวลาที่คุ้มครองสงครามอินโดจีน ระหว่าง ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๓ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๔๘๔ จะเป็นเวลา ๔ เดือน ๑๓ วัน

เวลาที่คุ้มครองสงครามมหาเอเชียบูรพา ระหว่าง ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๔๘๖ จะเป็นเวลา ๑ ปี ๒ เดือน ๗ วัน

๕. เวลาที่คุ้มครอง ระหว่าง ๑๗ กันยายน ๒๕๐๐ ถึง ๕ มกราคม ๒๕๐๑ ได้ ๓ เดือน ๒๓ วัน

เวลาที่คุ้มครอง ระหว่าง ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึง ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๘ ได้ ๗ ปี ๕ วัน

๖. รวมเวลาปกติ ได้ ๓๖ ปี ๖ เดือน ๑๑ วัน รวมเวลาที่คุ้มครอง ได้ ๘ ปี ๑๐ เดือน ๒๒ วัน รวมเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ๔๕ ปี ๕ เดือน ๓ วัน

๗. เงินเดือนทหารเกณฑ์จะเอาไปรวมกับเงินเดือนข้าราชการไม่ได้ ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ได้ประโยชน์เฉพาะเวลาราชการเท่านั้น เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าให้นำมารวมได้

มองคนละมุม: คอสัมพันธ์
 ค่าที่ไม่หน้านิยม
 ยัยอนันต์ สมุทวณิช

ถึงแม้ค่านิยมจะหมายถึงความดังสิ่งที่คุณ
 ยึดถือเห็นว่าคุ้มค่า เป็นของดี แต่แท้ที่จริง
 แล้ว ค่านิยมบางอย่างอาจจะเป็นค่าที่ไม่มีคุณ
 หรือค่าที่ไม่ควรนิยมก็ได้

ค่านิยมเป็นส่วนประกอบของวัฒนธรรม
 ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและเหตุ
 การณ์ การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมมักจะ
 เกิดจากการที่สังคมรับเอาสมาชิกใหม่เข้ามา
 หรือจากการที่สังคมได้รับอิทธิพลหรือวัฒน-
 ธรรมจากภายนอกถ่ายทอดเข้ามาก็ได้ อย่าง
 ไรก็ตาม ค่านิยมเก่า ๆ มักจะทรงพลังอยู่
 เสมอ วัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน คนยึดถือ
 ยึดมั่นมาเป็นเวลานาน ยากที่จะเปลี่ยน
 แปลงได้

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นย่อมเกิด
 ขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ไม่มีสังคมใดที่หยุดนิ่งโดยไม่
 มีการเปลี่ยนแปลง นักสังคมวิทยาชาวฝรั่ง
 เสส ซ็อ กุสตาเฟ เลอบอง ได้กล่าวไว้ว่า
 การที่ชนชาติหนึ่งมีวัฒนธรรมและประเพณี
 เป็นของตนเองนั้นเป็นเครื่องหมายแห่งความ
 เป็นชาติ แต่การที่ชนชาติหนึ่งรู้จักว่าเมื่อใด
 ควรจะสละทิ้งประเพณีบางอย่างที่ไม่มีประ
 โยชน์แล้ว นั่นแหละคือเครื่องหมายแห่ง
 ความเจริญ

ได้กล่าวแล้วว่า ค่านิยมอาจเปลี่ยนไปได้ตามกาลสมัยประเพณีก็เช่นกัน ประเพณีที่ชนรุ่นเก่า ๆ เห็นว่าดีงาม อาจเป็นเครื่องกีดขวางการพัฒนาชาติในสมัยปัจจุบันก็ได้ แต่ประเพณีเองเป็นสิ่งที่สมานมวลชนในสังคมเข้าไว้ด้วยกันทำให้คนมีสังขีคมันในการใช้ชีวิต ประเพณีที่มีมานานได้ธำรงรักษาระบบสังคมไว้ เราจะไปคิดว่าของเก่าล้าสมัยไปเสียทุกอย่างก็ไม่ได้เราจึงควรมาพิจารณากันว่าค่านิยมหรือประเพณีใดที่ควรรักษาและส่งเสริมและอย่างใดที่เราควรจะต้องปลี๊กตัวออกจากมัน

การสละทิ้งประเพณีหรือค่านิยมที่คนเคยถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลานานนับร้อย ๆ ปี นั้นไม่ใช่ของง่าย ความลำบากในการปลี๊กตัวออกจากค่านิยมในสังคม เกิดขึ้นเพราะเราทุกคนต่างเติบโตขึ้นมาในสังคม ซึ่งเราได้รับการเรียนรู้ตั้งแต่เด็ก จากบ้านไปสู่โรงเรียน จากโรงเรียนไปมหาวิทยาลัย ในช่วงนี้เรากอบรวมสั่งสอนให้ขีคมันในค่านิยมบางอย่าง เช่นการเคารพผู้ใหญ่ การรู้จักบุญคุณคน การเกรงใจ การรู้จักเท่าที่สูง ความนบหนอบ ไม่พูดจาตรง ๆ เพราะไม่สุภาพเหล่านี้เป็นต้น

ค่านิยมที่คนส่วนมากยกย่องไม่ใช่ว่าจะถูกต้องเสมอไป คนเราที่อยู่ในสังคมมักจะชอบประ

พฤติปฏิบัติตัวเหมือนกับคนอื่น ๆ พลังกดดันจากคนรอบ ๆ ตัวเราเป็นสิ่งที่กดขวางเราไม่ให้ออกนอกกลุ่มทางของสังคมที่มีกำหนดไว้ทั้ง ๆ ที่เรารู้ว่าทางนั้น ๆ ไม่สามารถจะช่วยให้เราไปถึงที่หมายที่เราปรารถนาได้เลย

การเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องหมายแห่งความเจริญ การขัดแย้งกันระหว่างคุณค่าต่าง ๆ ในสังคมย่อมทำให้ชนทุกชั้นเห็นทางเลือกหลาย ๆ ทาง ความขัดแย้งอาจทำให้สังคมเคลื่อนไปในทิศทางที่ดีขึ้น การตั้งข้อสงสัยในธรรมเนียมประเพณีเก่า ๆ ได้ช่วยให้โลกเรามีการปรับตัวเปลี่ยนไปให้ต้องกับกาลสมัย กับสภาพการณ์ของสังคม ซึ่งไม่เคยหยุดนิ่ง

เมื่อยามที่เราเรียกร้องจะให้มีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยนั้น เรามักจะละเลยไม่คำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นเหตุกีดขวางการปกครองในระบบดังกล่าวบ่อย ๆ นั่นคือตัวเราเอง เรามักจะนึกถึงเรื่องใหญ่ ๆ เช่น รัฐสภา รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ผมไม่เถียงว่าสถาบันเหล่านี้มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นกลไกของระบบการเมือง แต่สถาบันเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นในสภาวะว่างเปล่า หากเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมทางสังคม และต้องได้รับอิทธิพลจากลักษณะ และการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมเช่นในทุกขณะ ดังนั้น

เราจึงจะต้องคำนึงถึงสถาบันทางสังคมอื่น ๆ รวมทั้งตัวประชาชนเองด้วย เปรียบเสมือนเราสร้างบ้านขึ้นแล้วหรือเราปลูกต้นไม้ แต่เราไม่ระวังรักษา หรือเราไม่มีความสามารถพอในการระวังรักษา บ้างก็จะรกรุงรังและเสื่อมโทรมลงทุก ๆ วัน ต้นไม้ก็จะเฉาตายไปในที่สุด

ทุก ๆ ส่วนของสังคมมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะทุก ๆ ส่วนที่ประกอบขึ้นเป็นระบบสังคมมีความสัมพันธ์และการติดต่อโต้ตอบกันเหมือนกับระบบเครื่องยนต์ของรถ ถ้าชิ้นส่วนใดชำรุดไม่ทำงานเครื่องยนต์ก็จะไม่ทำงานไปด้วย และจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนที่ชำรุดนั้นเสียใหม่

แต่มันเป็นกรณีของเครื่องยนต์ ซึ่งถ้ามีชิ้นส่วนใดเสียก็ทิ้งไปได้ หาชิ้นใหม่มาแทน แต่ชิ้นส่วนของสังคมไม่อาจจะถูกขว้างทิ้งไปได้เหมือนกับส่วนประกอบของรถยนต์ เพราะแต่ละส่วนของสังคมเป็น มนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจ ถ้าเราจะเปรียบภาษาฎาหรือผู้ประพาศติพิศร้ายแรงต่างๆ เป็นชิ้นส่วนของสังคมที่เสียไปแล้วเราลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกเขาตลอดชีวิตก็ยอมจะทำได้ แต่ในปัจจุบันนี้เรา

มุ่งที่จะแก้ไขชิ้นส่วนของสังคมมากกว่า เราคิดว่าคนดีแล้วเพราะสภาพทางสังคมบังคับด้วย จึงเป็นหน้าที่ที่เราต้องพยายามเปลี่ยนแปลงเขา เปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนค่านิยม ก็เพราะคนเราไม่เหมือนวัตถุที่เสียแล้วจะโยนทิ้งง่ายๆ เราจะอยู่ อยู่เพื่อเผชิญหน้า อยู่ร่วมกับเขาในสังคมต่อไป

ขอวกกลับมาถึงเรื่องค่านิยมของคนไทย เรากับการปกครองแบบประชาธิปไตยอีกที่หนึ่ง ถ้าระบอบประชาธิปไตยหมายถึงการเคารพความเป็นมนุษย์ของคน เคารพในความเท่าเทียมกันของคนแล้ว เราควรที่จะพิจารณาว่า ค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่เน้นย้ำความเสมอภาคหรือไม่ เรามัทัศนคติต่อคนฐานะต่างๆ ในสังคมอย่างไร เรามีการแบ่งชนชั้นอย่างไร เราคลนเพราะความสามารถของเขา หรือเพราะฐานะานูรูป

สังคมไทย เป็นสังคมที่เต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียมกัน เพราะคนไทยเรายึดมั่นในความกิดต่อชีวิตที่ว่า คนทุกคนไม่เท่ากันมาตั้งแต่เกิดแล้ว หรือตั้งแต่ก่อนเกิด ก็เพราะว่ากรรมของเรา แต่ปางก่อนได้กำหนดมา ชาตินี้ นายคนนั้นจึงเป็นกรรมกร นายคนนั้นจึงเป็นเจ้าของ

บริษัทใหญ่โต ความไม่เท่าเทียมกันนี้เกิดจากชะตาชีวิต ซึ่งเราเลือกไม่ได้ และที่สำคัญก็คือ มีคนไทยจำนวนมากที่เชื่ออย่างจริงจังว่า สภาพชีวิตของเราเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เราต้องเป็นไปตามพรหมลิขิต คนขับรถประมาท ชนกันตาย เราก็มั่นใจต้องตายเพราะพรหมลิขิต ผู้ชายผู้หญิงเป็นคู่รักกัน แต่ทะเลาะเบาะแว้งกันจนเลิกกันไป ก็ว่าเป็นเพราะพรหมลิขิตหรือเพราะไม่ใช่เนื้อคู่กัน แทนที่จะคิดว่า คนตายเพราะขับรถประมาทหรือคู่รักเลิกกันเพราะรสนิยมไม่ตรงกัน

เมื่อสังคมไทยเต็มไปด้วยคนที่มั่งคั่งหรือมีโลกทัศน์ชั่วทัศน์เช่นนี้แล้ว ขอร้ายแรงกว่านั้นก็คือ ได้มีผู้ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันนี้กลายเป็นสถาบันขึ้นมา คือการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกนอกกลุ่มออกไป มีการตั้งกฎเกณฑ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีการยอมรับความไม่เสมอภาคกันอยู่ทั่ว ๆ ไป

เราคุยได้ตั้งแต่ภาษาที่ใช้พูด หรือใช้เรียกคน ฝรั่งเศสมีคำว่า ไฮ กับ ยู สองคำของไทยเรามีมากมายเรียกคนตามฐานะ ถ้าเป็นบ่าวก็ต้องขึ้น อ้าย อี กัน อะไรทำนองนั้น

ระบอบราชการของเราได้นำเอาความไม่เท่าเทียมกันนี้มาวางกฎเกณฑ์ไว้หลายอย่าง เพราะมัน

ซึมซาบอยู่ในสายเลือดของข้าราชการ ตัวอย่างง่าย ๆ ที่เห็นได้ชัดก็คือ สิ่งที่ข้าราชการไม่ว่าจะเป็นชั้นพิเศษ หรือชั้นจัตวา ควรได้รับเท่า ๆ กัน แต่กลับได้รับสิทธิต่างกัน เช่น ห้องสุขาในสถานที่ราชการชั้นผู้ใหญ่ก็มีห้องน้ำส่วนตัว ในมหาวิทยาลัย อาจารย์ก็มีห้องพิเศษ นักศึกษาก็แยกต่างหาก แดมของอาจารย์ยังมีกุญแจใส่เสียด้วย แต่หลักเกณฑ์ที่จะสร้างของอย่างสุขานั้น มันไม่ควรยึดเอาชั้นพิเศษ ชั้นโท ชั้นตรี หรือคนนั้นเป็นอาจารย์คนนั้นเป็นนักศึกษา เพราะทุก ๆ คนก็ต้องเข้าห้องสุขาเหมือนกัน ทุก ๆ คนต้องการห้องสุขาที่ถูกละเลยทุก ๆ คนต้องการสบาย ไม่ใช่ว่าเป็นชั้นพิเศษแล้วต้องนั่งสุขาของอเมริกัน แสตนด์คาร์ด ชั้นตรีต้องนั่งยอง ๆ นี่มันเป็นเรื่องของการขับถ่าย ทุกคนขับถ่ายจากทางเดียวกัน แต่เราก็ยังอุตส่าห์ไปทำให้สิ่งที่จะต้องเป็นไปตามธรรมชาตินี้มันไม่เป็นธรรมชาติอีก การที่ข้าราชการจะใช้ห้องสุขาแห่งเดียวกันโดยไม่แบ่งแยกชั้น สามารถช่วยส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ได้ด้วย เพราะเจ้าหน้าที่และลูกน้องพบปะกันบ่อย ๆ การโรงก็จะขยันหมั่นเช็ดถู ไม่ใช่ทำให้แต่ห้องของชั้นพิเศษแล้วปล่อยให้ของชั้นรอง ๆ ลงมาไม่สะอาด

ตัวอย่างที่สองก็คือ เรื่อง โຕะและเกาโอในสถาน
ราชการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่า
เทียมกัน ที่ไม่จำเป็นจะต้องทำให้มันเกิดขึ้น
มา โຕะเกาโอในหน่วยราชการจะมีการแยก
ประเภทเป็นโຕะชั้นพิเศษ เอก โท ตรี จัตวา
เกาโอก็เช่นกัน วันคลินคฺเรานงอยู่ อาจมีคน
มายกโຕะไป บอกว่าเลื่อนชั้นแล้วต้องเปลี่ยน
โຕะตามไปด้วย ชั้นเอกก็ตัวใหญ่หน่อย ชั้น
พิเศษก็มีหางยู่ยู่ข้างหน้า มีกระจอกอยู่ข้าง-
บน เกาโอก็นมหมุนได้ นอนได้ บางที
ก็รู้ว่าว่า โຕะคุณมันโຕะชั้นเอก แต่คุณ
กลับนั่งเกาโอชั้นโท ส่วนคุณคนโน้นเกาโอชั้น
เอก โຕะชั้นโท ชูงักกันไปหมด

เรื่องการนั่งโຕะ เกาโอนี้ ควรจะคำนึง
ถึงรูปร่างคนมากกว่า เวลาคนเขาออกแบบ
โຕะเกาโอเขาจะคิดว่าทำอย่างไรจึงจะนั่งสบาย
ทำอย่างไรจะวางแขนแล้วไม่เมื่อย เขาไม่คิด
หรือว่าจะทำเกาโอให้เหมาะกับกันของชั้น
พิเศษ เพราะกันชั้นพิเศษกับชั้นอะไร ๆ มัน
ก็เหมือนกัน ก็เป็นอวัยวะที่ต่อจากเอว และ
เหนือขาของคนเรา

หรือเราจะคิดว่าขงชั้นใหญ่ขงงานมาก ก็
ถูก แต่เราจะขอโຕะเกาโอมาตรฐานได้หรือไม่
เราจะประหยัดงบประมาณแผ่นดินลงไปมาก
และจะทำให้ขวัญของข้าราชการดีขึ้นมาก

ผมจะไม่พูดเรื่องอื่น ๆ ให้มันยืดยาว
ไปอีก ทั้ง ๆ ที่มีตัวอย่างอีกมาก เช่น การมีแอร์
เฉพาะชั้นใหญ่ ๆ ทั้ง ๆ ที่อาคารอื่นเหมือนกัน ทำ
เหมือนกับว่าอุณหภูมิในตัวชั้นพิเศษนั้นสูงกว่าในตัว
ของข้าราชการชั้นผู้น้อย ถ้าเราจะคิดแอร์ก็ควรจะ
คิดมันให้หมดทั้งชั้นเลย ทุก ๆ คนได้รับความ
ยุติธรรม ถ้ามีงบประมาณไม่พอ ชั้นผู้ใหญ
ก็ควรเสียสละโดยใช้พัดลมแทน นอกจากนั้น
ห้องทำงานของบางท่านยังปูพรมหนาเตอะแบบ
วอล ทู วอล เสียด้วย ทั้ง ๆ ที่บ้านเราเป็น
เมืองร้อน พรมจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของ
ความเป็นใหญ่ไปเสียแล้ว

ถ้าชื่อเรียกเครื่องประการแรกของประชาธิปไตย
คือ ความเสมอภาค เราก็จะต้องหยุด
คิดแล้วว่าในสังคมที่เต็มไปด้วยความไม่เสมอ
ภาค ทั้งในด้านความคิดของคนกับในหลัก
ปฏิบัติทั่วไปเป็นแบบแผนเช่นนี้ จะเอื้ออำ
นาจต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือ ?

คำนิยามอีกอย่างหนึ่งที่เรควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด
คือ ความเกรงใจกันจนเกินเหตุ คือ เกรงใจกัน
เสียทำให้เกิดผลร้ายต่อตัวเองและต่อผู้อื่น
การเกรงใจนั้นเป็นของดี เพราะแสดงว่าเรา
เป็นชนชาติที่มีจิตใจดี ไม่เห็นแก่ตัว เคยมี
ฝรั่งถามผมว่า เกรงใจ แปลว่าอะไร ผม

บอกว่า แปลเป็นภาษาอังกฤษไม่ได้หรอก เพราะฝรั่งนั้นไม่รู้จักรการเกรงใจ การเกรงใจเป็นความรู้สึก เมื่อชาติโคปราศจากความรู้สึกเช่นนั้นแล้ว ก็คงไม่มีศัพท์ที่จะมาบรรยายได้

เราจะพบว่าในบางครั้ง คนไทยเราเกรงใจกันจนน่ารำคาญ อยากรจะได้อะไรก็อ้อม ๆ อ้อม ๆ อ้อมค้อม มีคนมาหาตอนเราทานข้าว เราถามว่าทานข้าวด้วยกันไหมครับ ทั้ง ๆ ที่เขาหิวเต็มแถม เขาบอกว่าไม่เป็นไรครับ ผมทานมาแล้ว (ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ทานมา) การเกรงใจก็เลยสอนให้เขาเป็นคนโกหก คือคิดว่า เป็นมารยาทที่ดี เราเคยโกหกกันจนเป็นนิสัย เช่น พบกันทักทายกันว่า ไปไหนมา จะต้องบอกว่า แปล่าก่อนอื่น แปล่าอะไรก็ไม่รู้

ความเกรงใจกันเพราะรู้จักกันมานานก็เป็นผลร้าย หรือเกรงใจที่จะปฏิเสธทำสิ่งที่

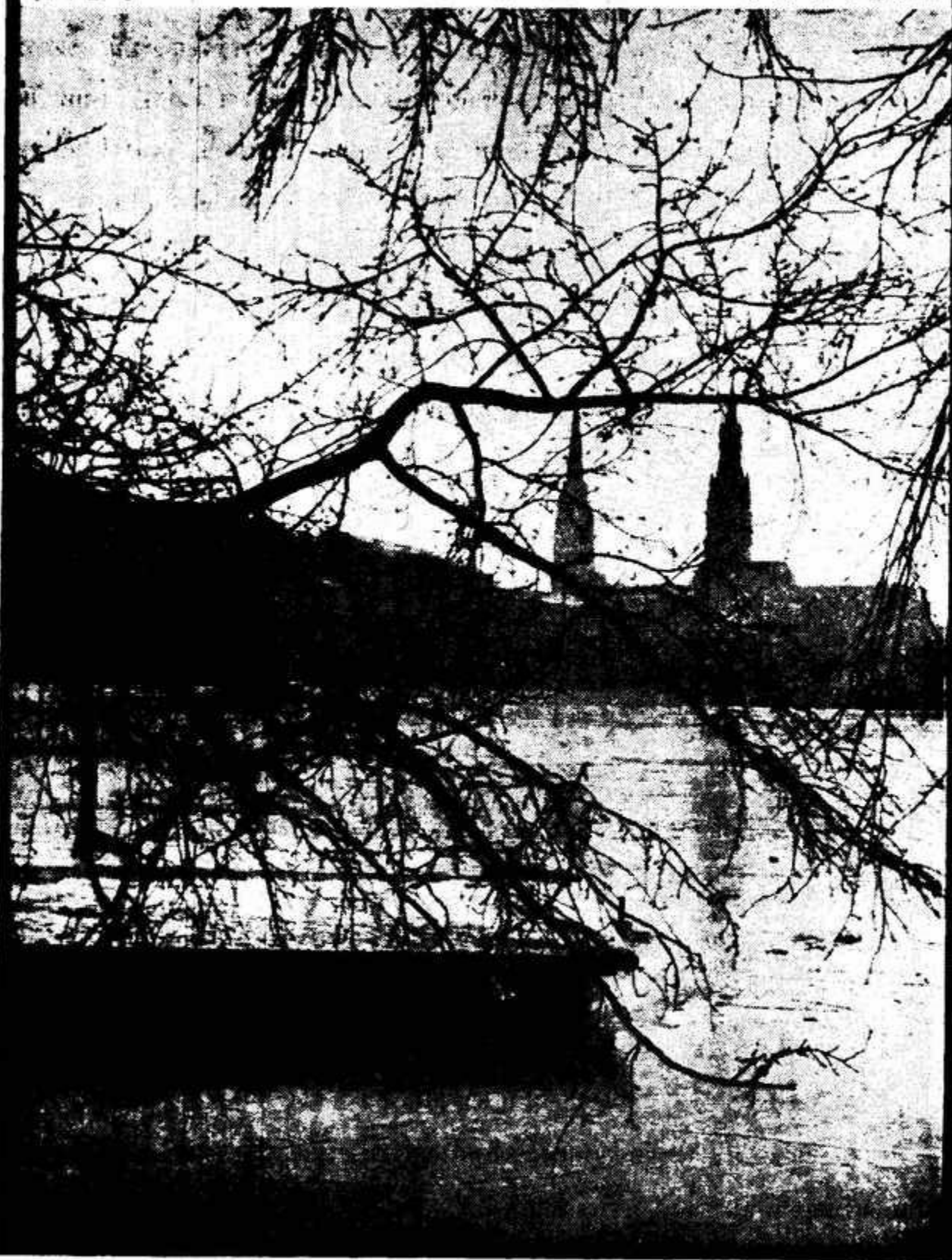
ใจเราไม่อยากจะทำ ทำไปก็ไม่ได้ผลเต็มที่ ถ้าเราปฏิเสธเสียไม่เกรงใจคนขอ เขาก็ต้องไปให้คนอื่นทำที่เขาอยากทำ และอาจจะทำได้เต็มที่กว่าเราเสียอีก งานที่ได้รับมอบหมายไปก็เป็นผลดี เราคงพบว่าข้าราชการระดับสูงหลายคนรับงานเพราะบอกบ้คไม่ได้ บางทีประกาศว่าจะไม่เป็นอีกแล้ว แถ่แล้ว แต่เพราะเกรงใจคนขอ บางทีคนขอให้เป็นต่อก็ก้อไปเพราะความเกรงใจแท้ ๆ คือ เกรงว่าถ้าไม่ขอให้คน ๆ นั้นอยู่ในตำแหน่งต่อเขาจะคิดว่าเราหมดเชื้อไขก็ขอไปอย่างนั้นเอง คนถูกขอกก็เกรงใจ เป็นอันว่าเราเป็นสังคัมของคนข้เกรงใจ เกรงใจกันจนงานพินาศ วุ่นวายไป ก็เพราะผู้ใดก็ตามที่รับจะทำงานที่เกี่ยวข้องกับคนหมู่มากด้วยความเกรงใจ ข้อมเป็นผลร้ายต่อผู้ที่ตนจะปฏิบัติงานร่วมด้วย อย่างแน่นอน ผลร้ายนี้อาจไม่เห็นในระยะสั้น แต่ข้อมเกิดขึ้นแน่ในระยะยาว

การศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ก้า อ ร

จันทร ๒๕๒

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นประเทศหนึ่งในทวีปยุโรป ซึ่งคนไทยเดินทางไปศึกษาต่อกันเป็นจำนวนมากปีละไม่น้อย และขณะนี้ก็มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่า จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ผู้ที่ประสงค์จะเดินทางไปศึกษาต่อ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จึงควรทราบเรื่องระบบการศึกษาของประเทศนี้ ซึ่งแตกต่างไปจากประเทศอื่น ๆ ไว้ก่อน เพื่อจะได้เป็นข้อคิดและแนวทางในการตัดสินใจที่จะเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนี้ อย่างไรก็ตาม ที่จะกล่าวถึงระบบการศึกษาก็จะขอกล่าวถึงสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ และสิ่งที่ควรทราบโดยทั่วไปเสียก่อน

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นประเทศที่ตั้งอยู่เกือบใจกลางของทวีปยุโรปมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒๔๔,๕๔๒ ตารางกิโลเมตร และพลเมืองประมาณ ๖๑ ล้านคน ปัจจุบันสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีรูปการปกครองแบบสหพันธรัฐ ซึ่งประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ จำนวน ๑๑ รัฐ ดังนี้

1. Baden-Wurttemberg	7. Niedersachsen
2. Bayern	8. Nordrhein-Westfalen
3. Bremen	9. Rheinland-Pfalz
4. West Berlin	10. Saarland
6. Hamburg	11. Schleswig-Holstein
5. Hessen	

สภาพดินฟ้าอากาศในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จัดได้ว่าค่อนข้างหนาว และแบ่งออกเป็น ๔ ฤดูคือ

ฤดูใบไม้ผลิ	เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม	ถึง	วันที่ ๒๐ มิถุนายน
ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๑ มิถุนายน	ถึง	วันที่ ๒๐ กันยายน
ฤดูใบไม้ร่วง	เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายน	ถึง	วันที่ ๒๐ ธันวาคม
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม	ถึง	วันที่ ๒๐ มีนาคม

อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดทั้งปีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ๘ องศาเซลเซียส สำหรับอุณหภูมิเฉลี่ยในเดือนที่หนาวที่สุด คือเดือนมกราคม-๑.๕ องศาเซลเซียส และในเดือนที่ร้อนที่สุดเดือนสิงหาคม

๑๘ ช โดยปกติอุณหภูมิในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันต่ำกว่า -๑๕ ช และสูงกว่า ๒๕ ช มีปรากฏน้อยมาก ความแตกต่างของอุณหภูมิตั้งแต่ฤดูต่อฤดูมีไม่มากนัก

ในปัจจุบัน สภาพทางเศรษฐกิจของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเจริญ และขยายตัวอย่างรวดเร็วยิ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แล้วจะเห็นว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคงประเทศหนึ่งในโลก นอกจากรายการในค่านต่าง ๆ ก็ก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ซึ่งกล่าวได้ว่า นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจของชาวต่างชาติให้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนี้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีรูปการปกครองแบบสหพันธรัฐ อันประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ จำนวน ๑๑ รัฐ นั้น โดยรูปการปกครองดังกล่าว แต่ละรัฐต่างมีอิสระในการปกครองตนเองอยู่ด้วย โดยเฉพาะในด้านการศึกษาแต่ละรัฐมีอิสระเป็นอย่างมากในอันที่จะจัดระบบการศึกษาของตนเอง ตามความเหมาะสมของแต่ละรัฐ และตามที่แต่ละรัฐจะพิจารณาเห็นสมควร และด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ระบบการศึกษาของแต่ละรัฐมีส่วนที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ดี ทางรัฐบาลกลางก็ได้ตระหนักถึงเรื่องนี้ และพยายามที่จะจัดระบบการศึกษาของทุกรัฐให้มีระบบเดียวกันหมด โดยให้ทุกรัฐจัดตั้งโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเรียกว่า Gesamtschule และสถาบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งเรียกว่า Gesamthochschule ซึ่งกล่าวกันว่า นอกจากจะทำให้รัฐต่าง ๆ มีระบบการศึกษาเหมือนกันแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้ศึกษาตามความถนัดของตนเองด้วย ขณะนี้ แต่ละรัฐต่างก็พยายามดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวอยู่ โดยได้จัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา Gesamtschule ขึ้นทุกรัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ สำหรับสถาบันอุดมศึกษา Gesamthochschule เพิ่งจะจัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรก และแห่งเดียวที่เมือง Kassel รัฐ Hessen เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า ยังมีปัญหา และข้อขัดข้องในการดำเนินการอยู่อีกมากมายในเรื่องนี้ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จึงยังคงใช้ทั้งระบบการศึกษาเดิมของแต่ละรัฐ และรูปการศึกษาใหม่ที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลกลางควบคู่กันไปอยู่ และไม่มีใครที่จะบอกได้ว่า จะยังคงใช้ทั้งสองระบบควบคู่กันไปโดยตลอด หรือจะเลิกระบบใดระบบหนึ่งเสีย ซึ่งก็เป็นเรื่องที่จะต้องรอดูกันต่อไป ฉะนั้นที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะขอ بحثหลักทั่วไปในโครงสร้างและระบบการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

โดยส่วนรวม มิได้มุ่งเน้นถึงระบบการศึกษาของรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ

ปัจจุบัน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้กำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้ ๑๒ ปี กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุ ๖ ปี ถึง ๑๘ ปี ถือว่าอยู่ในวัยที่ต้องศึกษา และในการศึกษาภาคบังคับนี้ จะต้องเข้าศึกษาแบบเต็มเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ปี การศึกษาภาคบังคับนี้เป็นการจัดให้เปล่า โดยรัฐ

ระบบการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จัดแบ่งออกได้เป็น ๕ ระดับ คือ

๑. ระดับอนุบาล (Kindergarten)
๒. ระดับประถมศึกษา (Grundschule/Primarstufe)
๓. ระดับมัธยมศึกษา (Oberschule/Oberstufe)
๔. ระดับอาชีวศึกษา (Berufsausbildung)
๕. ระดับอุดมศึกษา (Hochschule/Universität)

การศึกษาระดับอนุบาล การศึกษาในระดับนี้ยังไม่นับรวมอยู่ในการศึกษาภาคบังคับ และเป็นไปโดยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับแต่ประการใด โดยปกติผู้ปกครองนิยมส่งเด็กอายุ ๓-๕ ปี เข้าศึกษาในระดับอนุบาลก่อน เพื่อเป็นการเตรียมตัวเด็กในการเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา อย่างไรก็ตามการสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ก็ได้กำหนดไว้แล้วว่า ในปีการศึกษา ๒๕๒๑-๒๕๒๒ การศึกษาระดับอนุบาลนี้ จะถือเป็นการศึกษาภาคบังคับด้วย

การศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้ ถือเป็นการเริ่มต้นการศึกษาภาคบังคับตามนัยแห่งกฎหมาย ใช้เวลาศึกษาทั้งหมด ๔ ปี ผู้ที่จบการศึกษาระดับนี้แล้วเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไปได้

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาในระดับนี้แบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา HAUPTSCHULE ใช้เวลาศึกษา ๕ ปี ผู้ที่ไม่มีโครงการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษา HAUPTSCHULE นี้ เมื่อจบแล้ว ก็จะทำการฝึกงาน และเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษาหลังจากนั้นก็ประกอบอาชีพต่อไป

๒. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา REALSCHULE ใช้เวลาศึกษา ๖ ปี ผู้ที่จบการศึกษาในโรงเรียนมัศึกษาดังกล่าวแล้ว สามารถเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษา

ได้ และหากประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป ก็ยังสามารถกระทำได้ด้วย

๓. การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา Gymnasium ใช้เวลาศึกษา ๘ ปี ผู้ที่มีโครงการจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้ว ควรต้องเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา Gymnasium นี้ก่อน และเมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้ว ก็จะสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ทันที

นอกจากที่กล่าวมานี้ หากผู้ใดประสงค์จะเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา Gesamtschule ซึ่งใช้เวลาศึกษารวม ๑๓ ปี ก็สามารถทำได้ มิได้มีการบังคับแต่อย่างใด ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้ว ก็จะสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้เช่นกัน

การศึกษาระดับอาชีวศึกษา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาไว้เป็นชั้น ๆ พอสรุปได้ดังนี้ ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา Hauptschule แล้ว เข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาได้ โดยใช้เวลาศึกษาประมาณ ๓-๓ ๑/๒ ปี ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า การศึกษาชั้น Lehrling การศึกษาชั้นนี้ เน้นหนักทางภาคปฏิบัติกล่าวคือ ผู้ที่ศึกษาจะต้องทำการฝึกงานในโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้าง ร้านต่าง ๆ สัปดาห์ละ ๓-๔ วัน และศึกษาภาคทฤษฎี ในโรงเรียนอาชีวศึกษา Berufsschule สัปดาห์ละ ๑-๒ วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแขนงวิชาที่เลือกศึกษา เมื่อได้ศึกษาเป็นเวลา ๓-๓ ๑/๒ ปี ครบตามหลักสูตรแล้ว ผู้ที่ศึกษาสามารถทำการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร Gesellenbrief หรือ Facharbeiterbrief จากสภาการค้าและอุตสาหกรรม หรือสภาการช่างฝีมือได้ หลังจากนั้น จึงทำการประกอบอาชีพตามแนวที่ตนได้ศึกษาต่อไป สำหรับวิชาที่น่าสนใจ ในการศึกษาชั้น Lehrling มีช่างไฟฟ้าช่างเครื่องยนต์ ช่างวิทยุโทรทัศน์ ช่างปูน ช่างสี ช่างทอง ช่างเหล็ก ช่างตัดผม การธนาคาร การโรงแรม การทำอาหาร เป็นต้น

ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตร Gesellenbrief หรือ Facharbeiterbrief เมื่อได้ผ่านการทำงานมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีแล้ว หากประสงค์จะทำการศึกษาต่อเพื่อให้ได้มาซึ่งวุฒิที่สูงขึ้น ก็สามารถกระทำได้ ๒ ทาง คือ

๑. ทำการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร Meisterbrief ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า ประกาศนียบัตรนายช่าง จากสภาการค้าและอุตสาหกรรม หรือสภาการช่างฝีมือได้ ผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าว จะเรียกกันทั่วไปว่า Meister หรือนายช่าง ซึ่งมีสิทธิที่จะทำการสอน ผู้ที่ศึกษาในระดับ Lehrling ตลอดจนสามารถควบคุมคนงานต่าง ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรมได้ตามกฎหมาย

๒. เข้าศึกษาต่อเพื่อเป็นช่างเทคนิคในโรงเรียนเทคนิค Technikerschule โดยใช้เวลาศึกษา ๒ ปี ผู้ที่จบการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจากรัฐ ซึ่งรับรองว่าเป็นช่างเทคนิค เรียกว่า Staatlicher Geprüfter Techniker

นอกจากที่กล่าวมานี้ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ยังมีโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชนอีกมากมาย ซึ่งทำการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยใช้เวลาศึกษาเพียง ๑-๒ ปีเท่านั้น

การศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาที่ทำการสอนในระดับอุดมศึกษาจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ

๑. Fachhochschule ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ทำการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เน้นหนักในทางปฏิบัติ โดยใช้เวลาศึกษาประมาณ ๔ ปี สถานศึกษาดังกล่าวนี้มีประมาณ ๑๐๐ แห่ง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันนั้นแล้ว จะได้รับประกาศนียบัตร ซึ่งเรียกว่า Ingenieur (grad.) เทียบเท่าปริญญาตรี ผู้ที่จะเข้าศึกษาใน Fachhochschule ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่จบจากโรงเรียนมัธยมศึกษา Gymnasium หรือจากโรงเรียน Fachoberschule ก่อน โรงเรียน Fachoberschule เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเตรียมตัวผู้ที่จะเข้าศึกษาใน Fachhochschule โดยเฉพาะ ซึ่งใช้เวลาศึกษา ๒ ปี โดยรับผู้จบจากโรงเรียนมัธยมศึกษา Realshule เข้าศึกษา

วิชาที่จะเลือกศึกษาได้ใน Fachhochschule มีวิศวกรรมศาสตร์ ทางโยธา ไฟฟ้า เครื่องกล อุตสาหกรรม การบิน, การเหมืองแร่, สถาปัตยกรรมศาสตร์, ช่างสำรวจ การทางโทรคมนาคม, เกษตรศาสตร์ เหล่านี้เป็นต้น

๒. Technische Hochschule/Universität ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ทำการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ หนักไปในทางทฤษฎีวิจัยค้นคว้าทดลอง บัจจุบันสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

มีสถานศึกษาระดับนี้ประมาณ ๑๓๒ แห่ง การศึกษาในสถานศึกษานี้ใช้เวลาประมาณ ๔-๖ ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกศึกษา ผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะได้ประกาศนียบัตร เรียกว่า Diplom ซึ่งเทียบเท่าปริญญาโท และสามารถศึกษาต่อระดับปริญญาเอกได้ โดยใช้เวลาศึกษาอีก ๒-๔ ปี

คุณสมบัติในการเข้าศึกษาระดับ Diplom ดังกล่าวนี้ จะต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก Gymnasium ก่อน สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก Fachhochschule และประสงค์จะศึกษาต่อในระดับ Diplom ก็สามารถกระทำได้ โดยอาจใช้เวลาศึกษาต่ออีกประมาณ ๒-๓ ปี อย่างไรก็ตามการกำหนดระยะเวลาศึกษาต่อในระดับ Diplom นั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและการพิจารณาของ Technische Hochschule หรือ Universität แต่ละแห่งเป็นสำคัญ วิชาที่เลือกศึกษาได้ใน Technische Hochschule หรือ Universität

มี

รัฐศาสตร์	เคมี
เศรษฐศาสตร์	ชีววิทยา
ภูมิศาสตร์	ฟิสิกส์
จิตวิทยา	ดาราศาสตร์
ประวัติศาสตร์	โทรคมนาคม
สังคมวิทยา	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปรัชญา	เกษตรศาสตร์
ภาษาและวรรณคดี	วิศวกรรมศาสตร์
กฎหมาย	เภสัชศาสตร์
ดนตรี	แพทยศาสตร์

เป็นต้น

ปีการศึกษา ปีการศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันแบ่งเป็น ๒ ภาคคือ

- ภาคฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึง กลางเดือนกุมภาพันธ์
- ภาคฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายน ถึง กลางเดือนกรกฎาคม

ผู้ที่ประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น โดยปกติ ต้องสมัครเข้าศึกษาในภาคฤดูหนาว แต่ก็มีบางสาขาวิชาที่อาจสมัครเข้าศึกษาในภาคใดภาคหนึ่ง ก็ได้

ผู้ที่เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนี้ ควรทราบก่อนว่า การเรียนการสอนใน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ใช้ภาษาเยอรมันทั้งสิ้น ฉะนั้น ผู้ที่จะไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนี้ ไม่ว่าจะเรียนสาขาวิชาใดระดับใดก็ตามจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวในเรื่องภาษาเป็นอย่างดี เพราะ หากพินความรู้ภาษาเยอรมันไม่ดีเพียงพอแล้วจะทำให้เป็นปัญหา และอุปสรรคในการศึกษา และอาจทำให้โครงการการศึกษาของท่านต้องล้มเหลวได้ในที่สุด ฉะนั้น จึงใคร่ขอแนะนำให้ผู้ที่จะไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนี้ ได้เรียนภาษาเยอรมันในประเทศไทยเป็นการเตรียมตัวเสียก่อน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๔ เดือน เพื่อช่วยให้ท่านมีพินความรู้ภาษาเยอรมันเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้น จึงควรเดินทางไปศึกษาภาษาเยอรมันต่อ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เพิ่มเติมอีก ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ซึ่งจะทำได้ง่าย และสะดวกขึ้น แล้วจึงเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาระดับ ต่างๆ ตามความประสงค์ต่อไป การที่จะเดินทางไปศึกษาภาษาเยอรมัน ณ สหพันธ์สาธารณรัฐ เยอรมัน เลขโดยมิต้องเตรียมตัวเรียนภาษาในประเทศไทยก่อน ก็สามารถทำได้เช่นกัน แต่ว่า จะต้องประสบปัญหาในการเรียนมาก เนื่องจากการเรียนการสอนก็ใช้ภาษาเยอรมันเช่น กันตลอดจนต้องเผชิญกับความยุ่งยาก และความลำบากนานาประการในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะชาวเยอรมันส่วนใหญ่ ต่างก็ใช้ภาษาเยอรมันในการติดต่อเรื่องต่างๆ ทั้งสิ้น

ปัจจุบัน คนไทยที่เดินทางไปศึกษาต่อ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันส่วนมากจะ เลือกศึกษาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ และกฎหมาย และศึกษาถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ณ เมือง Hamburg, Munchen, Stuttgart, Koln และ West Berlin เป็นต้น

คุณสมบัติของคนไทยที่จะเข้าศึกษาต่อได้ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน พอสรุป ได้โดยสังเขปดังนี้

— ผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี จากประเทศไทย สามารถศึกษาต่อในสาขา วิชาต่างๆ ระดับ Diplom ได้ แต่การจะใช้เวลาศึกษาต่ออีกกับนั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษา ของ Technische Hochschule หรือ Universitat แต่ละแห่งเป็นสำคัญ

— ผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ๕-๖ สามารถเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันระดับ

อุดมศึกษาได้ โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องเข้าศึกษาในโรงเรียน Studienkolleg ก่อน ๑ ปี
 Studienkolleg คือ สถาบันการศึกษา ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อสอบนักเรียนต่างชาติโดยเฉพาะเพื่อ
 เป็นการเตรียมตัวก่อนเข้าศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษา

- ผู้ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ๓-๔ หากประสงค์จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
 ก็อาจกระทำได้ แต่จะเป็นไปโดยลำบากยากยิ่ง เพราะจะต้องใช้เวลาเรียนในระดับมัธยม
 ศึกษาอีกเป็นเวลาหลายปี ซึ่งไม่เหมาะสม และไม่ขอแนะนำให้กระทำเช่นนั้น เพราะจะ
 เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเงินและเวลาอย่างมากมากกว่าจะสามารถเข้าศึกษาได้ตามที่ต้องการ แต่หาก
 จะไปศึกษาในระดับ Lehrling ก็สามารถทำได้

งบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียนที่จะไปศึกษาต่อ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
 ก.พ. ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนสอนภาษา

ในระยะ ๖ เดือนแรก นับตั้งแต่วันเดินทางไป DM. ๗,๕๒๐

๒. นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนตำรวจในระยะศึกษาภาคฤดูร้อน บัลดะ DM. ๘,๘๐๐

๓. นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนตำรวจในระยะฝึกงาน บัลดะ DM. ๗,๑๐๐

๔. นักเรียนที่กำลังฝึกงานในโรงงานก่อนเข้าโรงเรียนวิศวกรรม บัลดะ DM. ๖,๗๐๐

๕. นักเรียนที่ศึกษาในระดับโรงเรียนเทคนิคเกอร์ และโรงเรียน

เตรียมมหาวิทยาลัย ชั้นปริญญาตรี บัลดะ DM. ๘,๕๐๐

๖. นักเรียนที่ศึกษาในระดับ Fachhochschule บัลดะ DM. ๘,๗๐๐

๗. นักเรียนที่ศึกษาชั้นปริญญาโทและเอก บัลดะ DM. ๘,๔๐๐

หมายเหตุ อัตราแลกเปลี่ยน DM. ๑ = ๘.๑๖ บาท

เท่าที่ได้ผ่านสายตาของท่านไปแล้ว คงช่วยทำให้ท่านได้เข้าใจระบบการศึกษาของ
 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันพอสมควร และคงจะเป็นข้อคิดและแนวทางสำหรับการตัดสินใจ
 ของท่านที่จะไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนี้ หากท่านประสงค์จะทราบรายละเอียดเพิ่มเติมหรือมี
 ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาในประเทศนี้ ประการใด โปรดติดต่อสอบถามได้ที่ฝ่ายวิเคราะห์และ
 แนะนำการศึกษา กองการศึกษาต่างประเทศ สำนักงาน ก.พ. ได้ทุกวันในเวลาราชการ.

ข้าราชการ

ก.พ. ว่าระบบพีซี ไม่ตัดทางก้าวหน้าของข้าราชการ

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขานุการ ก.พ. ได้ชี้แจงเรื่องที่มีข่าวเกี่ยวกับข้าราชการ ไม่พอใจระบบพีซี เพราะเป็นระบบที่ตัดทางก้าวหน้าของข้าราชการว่า ระบบใหม่ได้ตัดทางก้าวหน้า แต่กลับเปิดโอกาสให้ข้าราชการที่รู้ความสามารถโดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้น้อยได้เลื่อนฐานะได้มากกว่าเดิมและเร็วกว่าเดิมอีก ผู้ให้ข่าวเข้าใจผิดว่า ขณะนี้ข้าราชการมี ๕ ชั้น แต่ระบบพีซีเพิ่มเป็น ๑๐ ชั้น ที่ถูกนั้น ระบบปัจจุบันมี ๕ ชั้นก็จริง แต่ในแต่ละชั้นยังแบ่งออกเป็นชั้นย่อย เรียกว่าอันดับอีกชั้นละ ๓ ถึง ๕ อันดับ เปรียบได้กับชั้นนายร้อยยังแบ่งย่อยลงไปเป็น ร้อยตรี ร้อยโท ร้อยเอกอีก ในปัจจุบันข้าราชการพลเรือนมี ๑๘ อันดับ หรือ ๑๘ ระดับ แต่ตามระบบพีซีนั้นได้แบ่งใหม่ลดลงเหลือเพียง ๑๐ ระดับเท่านั้น การที่ระบบใหม่มี ๑๐ ระดับนี้ ทำให้ข้าราชการที่สมรรถภาพดีมีโอกาสเลื่อนฐานะได้ขึ้น เช่น ประจำแผนกเดิมเลื่อนได้อย่างสูงเพียงชั้นตรีอันดับ ๓ แต่ระบบใหม่อาจเลื่อนได้ถึงชั้นโทอันดับ ๒ หัวหน้าหน่วยงานบางหน่วยเลื่อนได้อย่างสูงเพียงชั้นโท อันดับ ๓ ตามระบบใหม่ตำแหน่งเดียวกันนี้อาจจะเลื่อนได้ถึงชั้นเอก อันดับ ๒ ถ้าหน้าที่และความรับผิดชอบสูงพอ เป็นต้น

สำหรับการสอบเลื่อนฐานะซึ่งแต่เดิมมีสอบเพียง ๓ ชั้น คือ ชั้นจตุราเป็นตรี ตรีเป็นโท โทเป็นเอก แต่มีการให้ข่าวว่า ระบบใหม่ต้องสอบถึง ๖ ชั้นนั้น ความจริงระบบใหม่มีการสอบเลื่อนตำแหน่ง ๕ ระดับ ไม่ใช่ ๖ ระดับ คอมพิวเตอร์เพิ่มชั้นอีก ๒ ระดับ ให้ข้าราชการ

ระดับประจำแผนกหรือเทียบเท่าซึ่งเดิมเลื่อนฐานะได้ไม่เกินชั้นตรี ได้มีโอกาสสอบเลื่อนฐานะเป็นชั้นโท อันดับ ๒ ได้ หรือถ้ามีประสบการณ์เพียงพอจะข้ามไปสอบชั้นโท อันดับ ๓ อีกระดับหนึ่งก็ได้ กับเพิ่มให้หัวหน้าหน่วยงานระดับแผนกซึ่งเดิมเลื่อนฐานะได้ไม่เกินชั้นโท อันดับ ๓ สอบเลื่อนฐานะเป็นชั้นเอกอันดับ ๒ ได้ หรือถ้ามีประสบการณ์พอจะข้ามไปสอบชั้นเอก อันดับ ๓ ก็ได้ ที่ได้เพิ่มการสอบชั้นอีก ๒ ระดับนี้ จึงเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถมาก ส่วนการเลื่อนตำแหน่งทั้งระบบเดิมและระบบพีซี ก็ให้อธิบดีพิจารณาเลือกข้าราชการจากบัญชีผู้สอบเลื่อนตำแหน่งได้ โดยไม่ต้องเลื่อนตามลำดับที่สอบได้เช่นเดียวกัน นอกจากนั้ระบบใหม่ยังทำให้อธิบดีเล่นพวกได้ยากกว่าเดิมอีก เพราะผู้ที่จะได้เลื่อนตำแหน่งต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตรงตามตำแหน่งที่จะได้เลื่อน ระบบเดิมไม่ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งไว้ทุกตำแหน่ง อธิบดีจึงอาจเลื่อนผู้ที่ไม่มีความรู้ตรงกับความต้องการของตำแหน่งได้โดยง่าย อนึ่ง ตามที่ผู้ให้ข่าวว่า การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตั้งแต่ชั้นเอกลงไปต้องขออนุมัติสำนักงาน ก.พ. ก่อน ก็ไม่เป็นความจริง การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการเหล่านี้ คงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตามเดิม

เลขาธิการ ก.พ. กล่าวในที่สุดว่า ระบบพีซีนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาใช้คนให้เหมาะแก่งาน ช่วยส่งเสริมให้ข้าราชการมีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น และช่วยให้การตีราคาตำแหน่งในราชการพลเรือนได้เป็นไปอย่างเป็นธรรมเหมาะสมยิ่งขึ้น และเท่าที่ได้ใช้มาแล้วในหลาย ๆ กรม ก็ได้ประโยชน์แก่ราชการเป็นอย่างดี และได้ตัดวิธั้ดำเนินการบริหารงานบุคคลที่ถูกจิกหยุมหยิมออก ทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานบุคคลเป็นอันมาก

ตุลาคม สองพันห้าร้อยสิบหก
มีความเปลี่ยนแปลงหลายประการเกิดขึ้นในแผ่นดิน
ใบไม้ผลัดใบ
ใบไม้ใบใหม่ระบายนสีสนั่นห่มป่า
และคงอีกไม่นาน ใบไม้ในบ้านก็จะผลัดใบอีก
เป็นไปตามความเที่ยงธรรมของวัฏจักรแห่งกาลเวลา

พฤศจิกายน สองพันห้าร้อยสิบหก
เป้าหมายอันแน่แน่วของวาระสารข้าราชการอยู่ที่การเสนอและแนะนำหน่วยราชการใหม่
ข้อเท็จจริง: บทวิเคราะห์: บทวิจารณ์: ขอบข่าย: อำนาจหน้าที่
ทั้งเพื่อวิจัยถึงปฏิบัติการของข้าราชการในหน่วยงานเหล่านั้น
บางทีวันพรุ่งนี้หรือสองวันข้างหน้าก็มาถึง
ของใหม่ของวันเมื่อวานอาจเก่าเกินไปสำหรับวันนี้
(หากมีของใหม่เกิดขึ้นในวันนี้)
ต้นฉบับที่เราส่งเข้าโรงพิมพ์ไปแล้ว จึงกลายเป็นเพียงกระดาษเปื้อนข้อมูลและความคิด
ที่เรื่องไว้ก็คงหรือทิ้งไป-สวัสดิ์
ที่เค้นเขียนมาทางพารากราฟก็เพื่อตอบคำถามที่ว่าทำไมวาระสารข้าราชการถึงออกช้า (อีก)

มีข่าวร้ายบางข่าวที่จำต้องเรียนให้ท่านผู้เป็นสมาชิกหรือคิดจะเป็นสมาชิกได้ทราบ
ราคากระดาษและอุปกรณ์การพิมพ์ทุกชนิดอยู่ในสภาวะจมน้ำไม่ลง
คือขึ้นแล้วลงไม่ได้
เราแบกภาระหนักของนี้ไว้จนตลอดปีด้วยความหนักในหัวอกหัวใจ
และใคร่ขอความกรุณาจุนราคาค่าสมาชิก
จากปีละสี่สิบบาทมาเป็นปีละสี่สิบห้าบาท ตั้งแต่กรมการคลัง สองพันห้าร้อยสิบเจ็ด
เหตุผลก็หรือรอบเคียวกับที่หนังสือพิมพ์ทั้ง ราชวัน ราชศัพท์ ราชบัณฑิต ราชเดือน
ราชสะดวก เขาเห็นว่าทุกรายก็ได้เขาอ้างกัน
คือเพื่อความอยู่รอด
ทั้ง ๆ ที่ยังไม่รู้ว่าจุนราคาแล้วจะอยู่รอดหรือไม่